

Regionaal Plan van aanpak Thuiszitters en Risicoleerlingen

Onderdeel ontwikkelagenda Passend Onderwijs Midden-Holland

29 februari 2024

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	3
2	Het kind mag niet het probleem zijn	4
3	Landelijke ontwikkelingen	5
4	Regio Midden Holland in beeld	7
5	Uitwerking regionale aanpak Thuiszitters en Risicoleerlingen	9
6	Conclusie en Vervolg	13
BIJLAGE 1	Overzicht van actiepunten	14
BIJLAGE 2	Begrippenlijst	16
BIJLAGE 3	OOV onderzoekt opbouwarrangement	17

1 Samenvatting

Verreweg de meeste kinderen doorlopen het onderwijs probleemloos. Zij sluiten hun schoolloopbaan met een diploma af. Er is echter een groep leerlingen voor wie de weg door onderwijsland hobbelig is en soms onbegaanbaar. Ook deze kinderen hebben recht op onderwijs. Van uit deze gedachte hebben de gemeenten en samenwerkingsverbanden in de regio Midden-Holland het thema thuiszitters en risicoleerlingen tot speerpunt benoemd voor de ontwikkelagenda Passend Onderwijs 2023-2024.

In uitwerking van deze opdracht is een werkgroep aan de slag gegaan met dit thema om te komen tot integrale aanpak. De werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van uit de Samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs, het regionaal bureau leerplicht, de lokale toegang, de jeugdgezondheidszorg en de regionale werkorganisatie die de inkoop van Jeugdhulp voor de 5 gemeenten in Midden-Holland verzorgd. In 4 werksessies is het plan van aanpak tot stand gekomen.

Op meerdere terreinen wordt gewerkt aan het voorkomen van schooluitval. Binnen de scholen gebeurt al heel veel om deze kinderen binnen het onderwijs te behouden. Daarnaast richt de VSV aanpak zich meer op het MBO. Dit plan van aanpak richt zich op de aanpak in het primair en voortgezet onderwijs op het snijvlak van onderwijs en (jeugd)zorg.

Om tot een regionale aanpak te komen is gekeken naar landelijke ontwikkelingen en het regionaal beeld ten aanzien van thuiszitters en risicoleerlingen. Wat met name opvalt is dat er een forse toename is van het aantal risicoleerlingen binnen het onderwijs. Dit beeld wordt ook bevestigd door de toename die de Jeugdgezondheidszorg waarneemt in het aantal zorgwekkend verzuim gesprekken. Tevens nemen we een toenemende druk op de dagbestedingsvoorzieningen en individuele begeleiding waar.

Op basis van het regionaal beeld hebben we van uit 3 perspectieven gekeken naar dit vraagstuk. Het eerste is het perspectief van sluitende afspraken schoolverzuim. De sluitende afspraken richten zich met name op de samenwerking tussen de scholen, leerplicht en de (jeugdgezondheids)zorg. Het tweede perspectief is een sluitend onderwijsaanbod waarin is gekeken naar een dekkend netwerk van onderwijsvoorzieningen. Tenslotte is er het perspectief van het onderwijszorgaanbod. Het betreft voorzieningen waar leerlingen die zijn uitgevallen op school tijdelijk verblijven om weer toe te werken naar school.

Op basis van deze perspectieven is een aanpak gekomen die zich richt op het borgen van de samenwerkingsafspraken, het toewerken naar een dekkend aanbod van onderwijsvoorzieningen en een aansluitend onderwijszorgaanbod. Een deel wordt meegenomen binnen reeds lopende trajecten waarbij gedacht moet worden aan borging van afspraken rondom schoolverzuim en de aanpak rondom integraal arrangeren. Een aantal onderdelen wordt binnen deze aanpak nader uitgewerkt. Het gaat dan om het een opbouwtraject voor verzuimleerlingen bij de OOV, een multidisciplinaire aanpak bij verzuim, het toewerken naar een toereikend aanbod voor cluster 4 leerlingen en samenwerkingsafspraken met de dagbesteding gericht op betere borging van het onderwijsperspectief.

2 Het kind mag niet het probleem zijn

Thuiszitters en risicoleerlingen

Verreweg de meeste kinderen doorlopen het onderwijs probleemloos. Zij sluiten hun schoolloopbaan met een diploma af. Er is echter een groep leerlingen voor wie de weg door onderwijsland hobbelig is en soms onbegaanbaar. Ook deze kinderen hebben recht op onderwijs. Laten we voorkomen dat deze kinderen thuis komen te zitten.

De problematiek van de jongeren is divers. Het betreft psychische problematiek, te moe/ overprikkeld, niet kunnen functioneren in (grotere) groep. Verder gaat het om problemen die thuis spelen waar het vaak basisproblemen betreft: weinig inkomen, ouders hebben niet de tools. Ook autisme, met internaliserende problematiek, is voor een aantal jongeren de oorzaak van de problemen op school. De onrust en vele prikkels maken het voor deze kinderen lastig in het regulier onderwijs. Voor een aantal kinderen is het vanwege pestgedrag van klasgenoten zo onveilig, dat zij niet meer naar school durven.

Oplossingen komen uit verschillende hoeken. Het is de reguliere school die de uitdaging aangaat en een kind onvoorwaardelijk toelaat. Die als stelregel heeft 'dit is waar passend onderwijs over gaat'. Het is de individuele leerkracht of hulpverlener. Een mens met wie het kind of de jongere de klik heeft die nodig is om een volgende stap te kunnen zetten. Die hem of haar het vertrouwen geeft dat het gaat lukken en de helpende hand biedt als het tegen zit. Het is de tussenvoorziening (tussen onderwijs en zorg). Hier werken de specialisten, de mensen die de expertise hebben om met de soms zware problematiek om te gaan. Mensen die begrijpen wat er aan de hand is en de thuiszitters de ruimte kunnen geven om stap voor stap de weg terug te vinden. Het zijn het de ouders die geloven in hun kind en in zijn of haar mogelijkheden zich te ontwikkelen.

Verschuiving van focus naar aanwezigheid

Een belangrijke verschuiving zien we in de verschuiving van de focus op het schoolverzuim naar schoolaanwezigheid wat een verandering betekent in de benadering en het beleid van scholen. Eerder keken scholen en leerplichtfunctionarissen vooral naar het individuele ongeoorloofde verzuim. Door te focussen op aanwezigheid, wordt de aandacht gericht op het creëren van condities waardoor leerlingen zich verbonden voelen met school; ook de kleine groep leerlingen voor wie het niet haalbaar is fysiek aanwezig te zijn. Bij aanwezigheid ligt de nadruk op je welkom, veilig en goed voelen op school, zodat je zo optimaal mogelijk kunt ontwikkelen en eventuele problemen in een vroeg stadium worden opgepakt. Bovendien wordt zo een basis gelegd voor interventies die nodig kunnen zijn om leerlingen te ondersteunen. Alleen met een goede basis – gevormd door verbondenheid, veiligheid en erkenning – is een optimaal effect te verwachten.

'Je kunt het beste met mij omgaan als je niet weet dat ik autisme heb. Niet dat stempel en niet die beperking. Anders gaan ze met mij totaal andere dingen doen en mij totaal niet betrekken bij de rest.'

3 Landelijke ontwikkelingen

DE CIJFERS

In het schooljaar 2021/2022 waren er in Nederland 3.246 langdurig thuiszitters. Een langdurig relatief verzuimer is een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige leerling die langer dan vier weken ongeoorloofd verzuimt zonder dat er sprake is van vrijstelling van leerplicht. Dit aantal is iets minder dan een jaar eerder. Toen ging het om 3.328 langdurig thuiszitters. Het aantal leerlingen dat langer dan vier weken ongeoorloofd thuis zit daalt sinds 2017/2018 geleidelijk.

Landelijk zijn geen cijfers bekend over risicoleerlingen. Risicoleerlingen zijn leerlingen die gedurende 4 weken geoorloofd schoolverzuimen vanwege medische of psychische omstandigheden.

In het schooljaar 2021/2022 stonden 10.240 leerplichtige kinderen en jongeren niet bij een school ingeschreven. Ten opzichte van 2019/2020 in 2020/2021 is er sprake van een forse stijging. De sterke stijging van het (langdurig) absoluut verzuim is volgens onderzoek van Ingrado vooral het gevolg van de Oekraïense kinderen die na het uitbreken van de oorlog met hun ouders naar Nederland kwamen. (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, 2023).

LANDELIJKE VERZUIMAANPAK

Op 22 juli 2022 presenteerde het ministerie van OCW een brief aan de Tweede Kamer over drie actielijnen waarmee het wil werken aan het terugdringen van verzuim en thuiszitten:

Actielijn Ieder kind wordt gezien doordat we aanwezigheid centraal stellen

Het ministerie werkt aan een wetsvoorstel terugdringen verzuim. Een mogelijke omslag naar aandacht voor [aanwezigheid op school](#) maakt daar onderdeel van uit. De beoogde invoering daarvan is 1 augustus 2024.

Het consortium KBA Nijmegen, Oberon en Kohnstamm Instituut deed in opdracht van het ministerie van OCW [onderzoek](#) naar voorgenomen wetswijzigingen rond verzuimbeleid en registratieplicht voor scholen. Daaruit blijkt dat er in het veld veel overeenstemming is over de inhoud van het wetsvoorstel. Bijvoorbeeld over de omslag van verzuim naar aanwezigheid, de noodzaak van een eenduidige registratie en om geoorloofd en ongeoorloofd verzuim in samenhang te bezien. Tegelijkertijd zijn er twijfels over het tempo waarop dit gerealiseerd kan worden. En zijn er vragen over een aantal inhoudelijke punten, zoals het borgen van privacy.

Actielijn We bieden ieder kind een echt passend aanbod

Subsidieregeling [WEL in ontwikkeling](#) is bedoeld voor kinderen en jongeren die niet in het onderwijs zijn ingeschreven. Samenwerkingsverbanden hebben eenmalig middelen ontvangen om deze kinderen onderwijs aan te bieden. De regeling wordt uitgevoerd door Gedragswerk.

Er komt een versterking van de positie van ouders en leerlingen door het invoeren van [hoorrecht](#) voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte te verplichten. Ook de organisatie van [ouder- en jongerensteunpunten](#) binnen elk samenwerkingsverband wordt verplicht. Momenteel is wetgeving daartoe in voorbereiding.

Er is een [subsidieregeling](#) voor begaafde leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs voor de schooljaren 2023-2025.

In het [experiment onderwijszorgarrangementen](#) werken onderwijs- en zorgpartijen samen ten behoeve van jongeren die dreigen uit te vallen van school, al uitgevallen zijn of vrijgesteld zijn van onderwijs op grond van psychische of lichamelijke gronden.

Actielijn We zetten digitaal afstandsonderwijs in voor kinderen en jongeren die geen onderwijs op school kunnen volgen

Eind december 2023 is meer bekend geworden over de ontwikkelingen rondom afstandsonderwijs (kamerbrief 19 december 2023). Daarin heeft de minister zijn doelstelling benoemd om digitaal afstandsonderwijs een volwaardig onderdeel te laten worden van het stelsel van passend onderwijs. Daarvoor is een wetswijziging in voorbereiding. Leerlingen die nu thuis zitten kunnen echter niet enkele jaren op een wetswijziging wachten. Daarom roept de minister schoolbesturen en samenwerkingsverbanden op om de kansen die digitaal afstandsonderwijs biedt binnen de bestaande juridische kaders ten volle te benutten. Deze ontwikkeling wordt ondersteund met het actieprogramma Digitale School. Hier is vanaf 2024 landelijk ruim 7 miljoen beschikbaar.

4 Regio Midden Holland in beeld

Bureau leerlingzaken voert de leerplicht (5 - 16-jarigen) uit voor de gemeenten: Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard en Waddinxveen. De kwalificatieplicht (16 en 17-jarigen) wordt uitgevoerd voor de gemeenten: Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas. De gemeente Zuidplas voert zelfstandig de leerplicht (5 - 16-jarigen) uit voor de eigen gemeente.

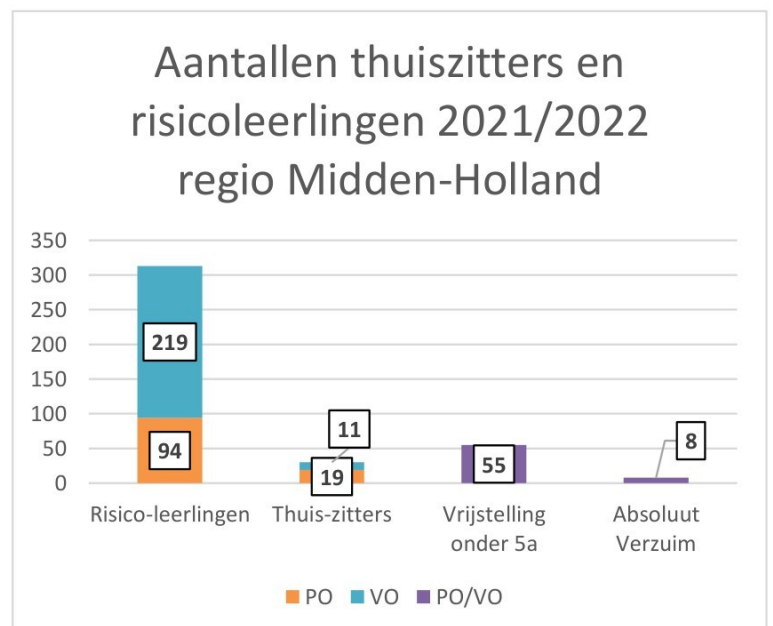
In de regio zijn 6 samenwerkingsverbanden actief waarvan 3 voor het basisonderwijs en 3 voor het voortgezet onderwijs. Verder zijn er nog 2 MBO opleidingen in de regio actief.

In het schooljaar 2021/2022 telde de regio Midden-Holland 31.489 leerplichtige leerlingen en 7.100 kwalificatieplichtige leerlingen. Het aantal absoluut verzuimers in de regio was 8.

Het aantal thuiszitters en risicoleerlingen is een momentopname. Op peildatum in het schooljaar 2021/2022 waren er regiobreed 30 thuiszitters en 313 risicoleerlingen. (Langdurig) thuiszitters zijn leerlingen die langer dan 4 weken vrijwel continue (richtlijn 90%) ongeoorloofd verzuimen, geen vrijstelling en geen startkwalificatie hebben. Risicoleerlingen zijn leerlingen die gedurende 4 weken structureel geoorloofd verzuimen wegens medisch of psychische omstandigheden, geschorst zijn of leertijdvermindering hebben. In het schooljaar 2021/2022 hadden 55 kinderen in de regio Midden Holland een vrijstelling onder 5a. Artikel 5a is bedoeld voor kinderen die door een zware lichamelijke of psychische beperking niet naar school kunnen.

Als grootste samenwerkingsverband voor het voorgezet onderwijs in de regio signaleert het Samenwerkingsverband Voortgezet (Speciaal) Onderwijs Midden-Holland en Rijnstreek dat met name het aantal risicoleerlingen ruim is toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Het samenwerkingsverband signaleert een stijging van 33%. Deze toename komt wel overeen met de verwachting, omdat uit landelijk onderzoek blijkt dat jongeren het sinds de coronaperiode psychisch zwaarder hebben dan daarvoor. Ondanks de preventieve maatregelen die hierop zijn ingezet, onder andere vanuit de NPO-middelen, zien we helaas toch een toename in het aantal leerlingen met verzuim. Ook de duur van het verzuim lijkt toe te nemen. Het geregistreerde verzuim nam in duur toe van 11 maanden gemiddeld in 2019 tot 15 maanden gemiddeld in 2022. Het aantal thuiszitters in het Voortgezet onderwijs laat een vrij stabiel beeld zien wat ook in lijn is met het landelijk beeld.

Het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Midden-Holland is momenteel met de aangesloten scholen aan de slag om de achterliggende problematiek bij thuiszitters en risicoleerlingen in het Primair onderwijs beter in beeld te brengen. Verwachting is dat in de eerste helft van 2024 hier meer zicht op komt.

Bureau Leerlingzaken Midden Holland geeft in het laatste jaarverslag 2021/2022 aan dat de categorie risicoleerlingen veel aandacht vergt van de leerplichtambtenaren. Het gaat in veel gevallen om complexe casussen, die bij meerdere instanties in behandeling waren. Dit wil niet zeggen dat deze leerlingen het hele schooljaar thuis hebben gezeten. Meestal werd er binnen het schooljaar een oplossing gevonden. Periodiek wordt over aantallen afgestemd met de samenwerkingsverbanden Primair en Voortgezet Onderwijs. Door een (pro)actieve aanpak van school, samenwerkingsverband en leerplicht wordt ingezet op een adequaat traject, zodat definitief thuiszitten en voortijdig schoolverlaten voorkomen wordt.

Leerplicht Zuidplas merkt dat de trajecten rondom risicoleerlingen de afgelopen twee schooljaren moeilijker op gang kwamen, ondanks de inzet van betrokkenen zoals scholen, samenwerkingsverbanden en hulpverlening. Groot knelpunt hierbij is dat de wachtlijsten voor jeugdhulp en/of behandeling lang zijn. Het komt voor dat kinderen meer dan een jaar op de juiste behandelplek moeten wachten. Al die tijd is duidelijk dat hulp voorliggend is op onderwijs, waardoor het wachten is op de aangevraagde vorm van hulp. Pas nadat deze hulp geboden is kan er weer opnieuw naar een vorm van onderwijs gekeken worden.

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) in de regio Hollands Midden ervaart sinds 2019 een stijging in het aantal jongeren 12-18 jaar dat ze zien voor zorgwekkend ziekteverzuim maar de cijfers voor verzuimbegeleiding zijn pas vanaf 2022 consequent bijgehouden. In de regio Midden Holland in 2022 heeft de JGZ meer dan 230 VO leerlingen gezien voor ziekteverzuim. Dat aantal is 244 VO leerlingen in 2023. In de regio Midden Holland is het aantal leerlingen dat JGZ ziet voor ziekteverzuim hoger dan in de andere regio's in Hollands Midden. De reden voor dit verschil kan te maken hebben met het hoeveelheid ziekteverzuim maar het kan ook liggen aan de nauwere samenwerking met scholen en andere ketenpartners waardoor signalen van ziekteverzuim de JGZ beter bereiken. Verder signaleert de JGZ dat door de toename van wachtlijsten in de GGZ de wachtlijsten voor JGZ en JeugdhulpOpSchool (JOS) toenemen. Jeugdverpleegkundigen en jeugdarts doen vaker overbrugging voor JOS en medewerkers JOS doen weer vaker de overbrugging voor de GGZ.

In 2023 maken 192 kinderen gebruik van een vorm van dagbesteding. Als we kijken naar het zorggebruik zien we dat het aantal kinderen dat van dagbesteding gebruikmaakt licht is toegenomen van 185 in 2020 naar 192 in 2023. Daarnaast zijn 31 kinderen aangewezen op individuele begeleiding omdat zij zijn uitgevallen binnen het onderwijs. Dit betreft een zeer intensieve vorm van zorg. In 2020 lag dit aantal nog op 19 kinderen. Als we kijken naar de zorgintensiteit zien we met name bij de dagbesteding een toename met 61%. De zorgintensiteit bij de individuele begeleiding blijft ongeveer gelijk. In algemene zin kan geconcludeerd worden dat we de toename die we zien in het onderwijs waar het risicoleerlingen betreft terug zien in een toename van jongeren die aangewezen zijn op een vorm van dagbesteding en/of individuele begeleiding.

Wat met name opvalt in bovenstaande informatie is dat er een forse toename is van het aantal risicoleerlingen binnen het onderwijs. Dit beeld wordt ook bevestigd door de toename die de Jeugdgezondheidszorg waarneemt in het aantal zorgwekkend verzuim gesprekken. Tevens nemen we een toenemende druk op de dagbestedingsvoorzieningen en individuele begeleiding waar.

5 Uitwerking regionale aanpak Thuiszitters en Risicoleerlingen

De aanpak is uitgewerkt aan de hand van een drietal perspectieven. Het eerste is het perspectief van sluitende afspraken schoolverzuim en richt zich met name op de samenwerking tussen de scholen, leerplicht en de (jeugdgezondheids)zorg. Het betreft de versterking van de samenwerking rondom de leerling gericht op het voorkomen of beperken van het risico van schooluitval. Het tweede perspectief is een sluitend onderwijsaanbod waarin is gekeken naar een dekkend netwerk van onderwijsvoorzieningen. Tenslotte is er het perspectief van het onderwijszorgaanbod, waarbij wij kijken naar voorzieningen waar leerlingen die zijn uitgevallen op school tijdelijk verblijven. Het gaat dan zowel om de onderwijsopvangvoorziening als dagbestedingsvoorzieningen. We kijken vanuit dit perspectief naar kansen om het onderwijsperspectief beter te borgen met als doel de duur van het niet kunnen deelnemen aan onderwijs zo kort mogelijk te houden en het terugkeerperspectief van deze jongeren te verbeteren.

PERSPECTIEF VAN SLUITENDE AFSPRAKEN SCHOOLVERZUIM

Met partijen is verkend of de huidige afspraken over de integrale aanpak bij verzuim voldoen. Daarbij zijn de huidige regionale afspraken ten aanzien van verzuim waaronder het meldprotocol van leerplicht tegen het licht gehouden en vergeleken met de afspraken in de regio Holland Rijnland. Op basis van deze vergelijking zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen. Ook zijn er geen signalen dat er op het vlak van regionale verzuimafspraken nu aandachtspunten liggen.

Als we meer kijken naar de uitvoering in de praktijk dan wordt van uit leerplicht waargenomen dat in het PO met name het aanspreken van ouders een blijvend aandachtspunt is, omdat men dit lastig vindt. In het PO wordt veelal de leerplichtambtenaar laat ingeschakeld (als de leerling “niet meer op school kan zijn”). Beeld is dat hier met name meespeelt dat dit komt door de angst van de schoolmedewerkers om de band met de ouders te beschadigen. In het VO wordt met name waargenomen dat het registreren van verzuim regelmatig onvoldoende gebeurt. Melding en registratie zijn helaas persoons- en schoolafhankelijk en dit verandert door de tijd: iemand of een school die het altijd goed deed doet het opeens minder goed en andersom.

Verder zien we in de praktijk dat hulp vaak gestart en gestopt wordt en er onvoldoende voortgang zit in het weer naar school krijgen van de leerling. Hierin spelen ouders vaak een rol. We willen elkaar beter vasthouden. De hulp is vrijwillig, maar ouders moeten wel iets gaan doen als hun kind niet naar school gaat. Door nauw samen te werken en meer richting te geven aan de te maken keuzes, kunnen we er samen wel voor zorgen dat er voortgang blijft in de casus. Beeld in de werkgroep is dat integraal arrangeren op papier goed staat maar in de praktische uitvoering nog veel verbetering mogelijk is.

‘Ik moest van de juf aan een tafeltje met de pesters gaan zitten en dan moesten we het bespreken. Maar ze gingen mij de schuld geven. Daardoor dacht iedereen op school dat het mijn schuld was. En ik durfde ook niet te zeggen dat het niet waar was.’

In het rapport De Sterkste Schakels¹, waarin onderzoek is gedaan naar de werkzame elementen in de samenwerkingsrelatie tussen JGZ, wijkteams en onderwijs, wordt nader ingegaan op samenwerking. In gemeenten waar de samenwerkingsrelatie tussen JGZ, wijkteams en onderwijs op strategisch niveau en uitvoerend niveau nog beperkt is opgebouwd, lijkt men meer nadruk te leggen op het vastleggen van samenwerkings- of werkafspraken. Als deze samenwerkingsrelatie al meer is opgebouwd, verschuift de nadruk van vastleggen van afspraken naar meer aandacht voor de samenwerking als proces; continue doen, uitproberen, evalueren en bijsturen.

Algemeen beeld is dat de regionale afspraken rondom schoolverzuim toereikend zijn en geen aanpassing vragen. Aandacht ligt in deze regio daarom meer op de samenwerking als proces; continue doen, uitproberen, evalueren en bijsturen. Blijven herhalen van de noodzaak van het snel melden en oppakken van verzuim is nodig. Dit geldt ook voor het integraal arrangeren. Ook hier blijkt dat de afspraken er liggen en toereikend zijn maar in de praktische uitvoering blijvende aandacht nodig is.

De aandachtspunten die voortkomen uit de regionale afspraken rondom schoolverzuim kunnen van uit de leerplicht aanpak worden opgepakt in het kader van bestendiging van de gemaakte afspraken.

Ten aanzien van integraal arrangeren liggen de afspraken er en is het nu aan de samenwerkingsverbanden in samenwerking met de lokale teams om hier blijvend aandacht voor te houden. Integraal arrangeren blijft daartoe ook op de ontwikkelagenda Passend Onderwijs. Aanvullend hierop onderzoeken we de interdisciplinaire aanpak bij verzuim zoals beschreven in de volgende paragraaf.

Tenslotte hebben Bureau Leerlingzaken en het Samenwerkingsverband Voortgezet (Speciaal) Onderwijs Midden-Holland en Rijnstreek afgesproken een proef te gaan doen met casussen van jongeren die al 2 jaar een vrijstelling 5 onder a hebben. De leerplichtambtenaar nodigt de ouders (en jongere) uit voor een gesprek om te zien of na 2 jaar vrijstelling (en behandeling) er weer mogelijkheden zijn om naar onderwijs toe te groeien. Indien zij daarvoor open staan, wordt het samenwerkingsverband betrokken om de onderwijsmogelijkheden te verkennen.

PERSPECTIEF VAN SLUITEND ONDERWIJSAANBOD

Met Leerplicht is gekeken naar het onderwijsaanbod beschikbaar in de regio. Grootste knelpunt ligt momenteel in het basisonderwijs. In het voortgezet onderwijs worden momenteel geen grote knelpunten waargenomen waar het beschikbaarheid betreft.

Een van de knelpunten die terugkomt in gesprekken met lokale teams en leerplicht is het ontbreken van cluster 4 onderwijs in het primair onderwijs. Het gaat dan met name om het onderwijsaanbod voor jongeren met externaliserende gedragsproblematiek. Met de sluiting van de Regenboogschool in 2019 is dit aanbod verschaald en het aanbod in omliggende regio's is niet toegankelijk omdat capaciteit reeds volledig benut wordt door jongeren uit de eigen regio.

Ten aanzien van het aanbod van cluster 4 onderwijs heeft een nadere verkenning plaatsgevonden van de problematiek. In de eerste verkenning is geen duidelijk beeld verkregen hoeveel leerlingen het nu

---

¹ De sterkste schakels. Wat werkt in de samenwerking tussen jeugdgezondheidszorg, wijkteams en onderwijs? Auteur: NJi, NCJ, Verwey-Jonker Instituut, ZonMw (2019)

betreft door het ontbreken van een registratie van deze specifieke groep leerlingen. Het lijkt vooralsnog om een klein aantal leerlingen van ongeveer 5 tot 10 leerlingen te gaan.

Ondertussen is het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Midden-Holland gestart met specifieke arrangementen voor het speciaal basisonderwijs die de lacunes moeten opvullen. Bij de Oostvogel is gestart met cluster 4 speciaal onderwijs "De Watervogels" die mogelijk uit te breiden is naar 2 groepen. Daarnaast is "De Vuurvogel" gestart voor hoogbegaafde leerlingen. Bij SBO het Avontuur is een ZML klas gestart en bij SBO Park en Dijk is een Mytyl / Tyltyl klas gestart. Berseba is momenteel ook bezig het cluster 4 onderwijs te reorganiseren en meer te integreren met het speciaal basisonderwijs. Hierbij blijft het aantal plekken voor de cluster 4 doelgroep ongewijzigd.

Vraag is in hoeverre het huidig aanbod aan cluster 4 onderwijs nu voorziet in aandacht voor de leerlingen met externaliserend gedrag en in hoeverre er nog wat aansluitend nodig is. Dit is een vraag te beantwoorden door het samenwerkingsverband, het lokaal team en Leerplicht waarbij aansluiting wordt gezocht bij diepere analyse van de afgegeven toelaatbaarheidsverklaring (TLV's) die toegang geven tot het speciaal onderwijs.

Door de MBO scholen is aangeboden te verkennen welke mogelijkheden er zijn om Entree examentrajecten voor 15-jarige leerlingen op de VO-school aan te bieden (naar voorbeeld PRO/VSO samenwerkingen). In het MBO melden steeds vaker 15-jarigen zich aan voor een Entree-opleiding (niveau 1) of VAVO-opleiding (15-jarige heeft nog zgn. VO-leerrechten). Om aangemeld te kunnen worden voor een Entree-opleiding geldt dat je op 1 augustus minimaal 16 jaar bent. Vaker zien VO-scholen bij jongere leerlingen aankomen dat een VO-diploma niet haalbaar is. De inzet is om de samenwerking te verbeteren door te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om Entree examentrajecten voor deze leerlingen op de VO-school aan te bieden (naar voorbeeld PRO/VSO samenwerkingen). Dan ontstaan geïntegreerde trajecten die op het VO in samenwerking met het MBO aangeboden kunnen worden: bijvoorbeeld door het afronden van het Entree-traject op de VO-school. Ook bestaat de mogelijkheid voor doorlopende geïntegreerde leerlijnen op niveau 2.

PERSPECTIEF VAN SLUITEND ONDERWIJSZORGAANBOD

Multidisciplinaire aanpak bij verzuim en opbouwtraject voor verzuimleerlingen bij het VO

Het SWV-VO-MHR signaleert dat het aantal risicoleerlingen ruim (stijging van 33%) is toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Ze zien ook een toename van het aantal jongeren die uitvallen van school en bij dagbestedingen terecht komen. Ook vanuit de bestaande OnderwijsOpvangVoorziening (OOV) stromen jongeren uit naar dagbestedingen, omdat het traject van 6 maanden niet voldoende tijd biedt (in 2022-2023 6 jongeren). Ze zien daarom kansen in een overkoepelend MDO en het opzetten van een opbouwtraject voor verzuimleerlingen bij de OOV. Bij beide is de inzet van GGZ-deskundigheid waarschijnlijk nodig.

Het overkoepelend MDO richt zich op een specifieke complexe groep. Gaat vaak om casussen waar meer doorpakken gevraagd wordt. Gaat zowel om voortgangsbewaking in het traject als om het goed kunnen voeren van het gesprek met ouders.

Bij het opbouwtraject wordt ook gekeken naar aansluitingsmogelijkheden bij het lokale voorveld (sport en sociale activiteiten). Daarom willen we onderzoeken of de OOV een arrangement kan gaan bieden voor een specifieke groep jongeren die dreigen uit te vallen van school. De doelgroep betreft leerlingen met internaliserende problematiek (veelal angst, depressieve klachten, ASS) en veel verzuim. Het gaat om leerlingen uit het regulier VO, vmbo en hoger. De inzet van dit arrangement moet voorkomen dat een aantal van deze jongeren naar een dagbestedingsvoorziening gaat door het onderwijsperspectief te verbeteren. De nu voorgestane inrichting van de OOV is enigszins vergelijkbaar met herstart of op de rails trajecten die eerder werden geboden. Zie voor een nadere uitwerking de bijlage "OOV onderzoekt opbouwarrangement". Wij willen het overkoepelend MDO en het opbouwtraject uitwerken tot een apart voorstel dat separaat wordt aangeboden ter besluitvorming.

Samenwerkingsafspraken dagbesteding

Momenteel vindt nog onvoldoende uitstroom uit dagbesteding naar school plaats o.a. omdat gemeente, aanbieders en scholen onvoldoende samen werken waardoor jeugdigen die weer deels naar school zouden kunnen langer in dagbesteding blijven. In sommige gevallen wordt dagbesteding ingezet ter overbrugging tot het passende zorgaanbod of de juiste onderwijsplek kan starten. Dit om te voorkomen dat de zorg thuis te groot wordt en het de gezinssituatie overbelast.

Passend zorgaanbod is echter lastig te vinden. Vooral voor de doelgroep die individuele begeleiding of echt in kleine groepjes (intensieve) begeleiding nodig hebben.

We willen ons daarom richten op verbeterde samenwerkingsafspraken tussen samenwerkingsverbanden en aanbieders van dagbesteding gericht op thuiszitters en risicoleerlingen waarin we met name het onderwijsperspectief beter willen borgen. Deze aanpak is gericht op leerlingen met een uitstroomperspectief onderwijs die nog niet of tijdelijk niet naar school kunnen vaak op basis van gedrags- of psychiatrische problematiek. Met een vertegenwoordiging vanuit de schoolbesturen en gemeente wordt in het kader van leerrecht een collectieve aanpak onderwijs in de dagbesteding verkend. Daarbij vragen we van de dagbestedingen dat zij gericht werken aan de (emotionele en sociale) ontwikkeling van de jeugdigen, opdat zij vaardigheden aanleren die nodig zijn om weer aan het onderwijs deel te kunnen gaan nemen.

'Een jaar geleden was ik alleen maar boos en kon ik alleen maar schreeuwen. Alleen op donderdag was ik blij, want dan kon ik paardrijden. Ik weet niet eens hoe ik dat jaar thuiszitten ben doorgekomen. Ik weet er eigenlijk nog maar weinig van, alleen dat ik altijd boos was.'

6 Conclusie en Vervolg

CONCLUSIE

Wat met name opvalt is dat er een forse toename is van het aantal risicoleerlingen binnen het onderwijs. Dit beeld wordt ook bevestigd door de toename die de Jeugdgezondheidszorg waarneemt in het aantal zorgwekkend verzuim gesprekken. Tevens nemen we een toenemende druk op de dagbestedingsvoorzieningen en individuele begeleiding waar.

Op basis van het regionaal beeld hebben we van uit 3 perspectieven gekeken naar dit vraagstuk. Het eerste is het perspectief van sluitende afspraken schoolverzuim. De sluitende afspraken richten zich met name op de samenwerking tussen de scholen, leerplicht en de (jeugdgezondheids)zorg. Het tweede perspectief is een sluitend onderwijsaanbod waarin is gekeken naar een dekkend netwerk van onderwijsvoorzieningen. Tenslotte is er het perspectief van het onderwijszorgaanbod. Het betreft voorzieningen waar leerlingen die zijn uitgevallen op school tijdelijk verblijven om weer toe te werken naar school.

Op basis van deze perspectieven is een aanpak gekomen die zich richt op het borgen van de samenwerkingsafspraken. Het toewerken naar een dekkend aanbod van onderwijsvoorzieningen en een aansluitende zorgvoorzieningen. Een deel wordt meegenomen binnen reeds lopende trajecten waarbij gedacht moet worden aan borging van afspraken rondom schoolverzuim en de aanpak rondom integraal arrangeren. Een aantal onderdelen wordt binnen deze aanpak nader uitgewerkt. Het gaat dan om het toewerken naar een toereikend aanbod voor cluster 4 leerlingen, een opbouwtraject voor verzuimleerlingen bij de OOV, een multidisciplinaire aanpak bij verzuim en samenwerkingsafspraken met de dagbesteding gericht op betere borging van het onderwijsperspectief.

VERVOLG

De beoogde maatregelen zijn in een actieoverzicht. Daaraan is tevens een planning gekoppeld en de partijen die bij de verdere uitwerking betrokken zijn.

BIJLAGEN

-BIJLAGE 1 - OVERZICHT VAN ACTIEPUNTEN

-BIJLAGE 2 – BEGRIPPENLIJST

-BIJLAGE 3 - OOV ONDERZOEKT OPBOUWARRANGEMENT

BIJLAGE 1 Overzicht van actiepunten

Actiepunt	Hoe wordt verder uitwerking gegeven aan dit actiepunt?	Bij wie ligt het initiatief?	Wie zijn er verder bij betrokken	Welk tijdpad is voor ogen?
Borging samenwerkingsafspraken Meldprotocol voor leerplicht en RMC	Het gaat met name over het onder de aandacht blijven brengen en elkaar aanspreken. Hier wordt reeds actie op ondernomen door Bureau leerlingzaken en ook vanuit de JGZ wordt gekeken hoe jeugdartsen de afspraken bij de scholen verder onder de aandacht kunnen brengen.	Bureau leerlingzaken MH JGZ		Uitwerking in 2024 verder continu proces van aandacht. Wordt verder opgepakt buiten deze projectscope.
Integraal arrangeren	Geborgd in ontwikkelagenda 2023/2024 . In het PO worden bijeenkomsten georganiseerd met ib'ers van scholen, leden lokale teams, leerplicht e.d. om elkaar te kennen en casuïstiek te bespreken VO: idem, maar dan schoolgebonden en 2 keer per jaar een centrale bijeenkomst.	SWV PO en SWV VO	Lokale teams Leerplicht en JGZ	Uitwerking in 2024 verder continu proces van aandacht. Wordt verder opgepakt buiten deze projectscope.
Toereikend aanbod voor cluster 4 leerlingen met externaliserende gedragsproblematiek.	Een nadere analyse van de niet plaatsbare cluster 4 leerlingen en verkenning van handelingsmogelijkheden op het moment dat een plaatsing vastloopt.	SWV PO en bureau leerlingzaken		Uitwerking in 2024
Entree examentrajecten voor 15-jarige leerlingen op de VO-school.	Een verkenning van de mogelijkheden om Entree examentrajecten voor 15-jarige leerlingen op de VO-school aan te bieden.	SWV VO en MBO Rijnland		Uitwerking 2 ^e helft 2024
Opbouwtraject voor verzuimleerlingen bij OOV.	Uitwerking van een opbouwarrangement op twee locaties, namelijk OOV Gouda en OOV Alphen aan den Rijn. De doelgroep betreft leerlingen met internaliserende problematiek (veelal angst, depressieve klachten, ASS) en veel verzuim. In het opbouwarrangement kunnen 10-15 leerlingen per locatie deelnemen. Een individueel traject kan 6-12 maanden duren	SWV VO	Regio MH	Vorbereiding 1 ^e helft 2024 Implementatie 2 ^e helft 2024

Multidisciplinaire aanpak bij verzuim	Uitwerking van een overkoepelend MDO voor een specifieke complexe groep. Gaat vaak om casussen waar meer doorpakken gevraagd wordt. Gaat zowel om voortgangsbewaking in het traject als om het goed kunnen voeren van het gesprek met ouders.	SWV VO	Regio MH, JGZ, Leerplicht, Lokale teams	Vorbereiding 1e helft 2025 Implementatie 2e helft 2025
Samenwerkingsafspraken dagbesteding	Er worden samenwerkingsafspraken opgesteld waarin het onderwijsperspectief nader wordt geborgd	Regio MH	SWV PO en SWV VO	Vorbereiding 1 ^e helft 2024. Vaststelling 2 ^e helft 2024.

BIJLAGE 2 Begrippenlijst

Absoluut schoolverzuim

Een leerling die niet staat ingeschreven op een school, geen vrijstelling heeft en geen startkwalificatie heeft.

(Langdurig) thuiszitters

Een leerling die langer dan 4 weken vrijwel continue (richtlijn 90%) ongeoorloofd verzuimt, geen vrijstelling heeft en geen startkwalificatie heeft.

Risicoleerlingen

- Leerling die gedurende 4 weken structureel* geoorloofd verzuimt wegens medisch of psychische omstandigheden. (artikel 11d LPW);
- Leerling (deels) geschorst (artikel 11c LPW);
- Leerling die leertijdvermindering heeft. (artikel 12 WEC)

*Structureel= wekelijks terugkerend verzuim op vaste momenten.

Leerplicht en Kwalificatieplicht

Volledige leerplicht geldt voor alle kinderen van 5 tot en met 16 jaar. Direct na de leerplicht begint de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht eindigt als de leerling een startkwalificatie heeft gehaald of 18 jaar is geworden

Onderwijsopvangvoorziening

Een onderwijszorgarrangement waarin SWV-VO/VSO-MH&R, de VO-scholen en gemeenten/jeugdhulp van Midden-Holland en Rijnstreek samenwerken om voortijdig schoolverlaten (VSV) onder jongeren te voorkomen.

Startkwalificatie

Een startkwalificatie is (minimaal) een diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger). De kwalificatieplicht geldt niet voor jongeren die praktijkonderwijs gevolgd hebben. Of onderwijs hebben gevolgd in de uitstroomprofielen arbeidsmarktgericht of dagbesteding op het voortgezet speciaal onderwijs.

BIJLAGE 3 OOV onderzoekt opbouwarrangement

OOV onderzoekt opbouwarrangement

Notitie vanuit het SWV-VO/VSO-Midden-Holland & Rijnstreek, versie 8 november 2023

Aanleiding

De Onderwijsopvangvoorziening (OOV) is een onderwijszorgarrangement, een arrangement waarin SWV-VO/VSO-MH&R, de VO-scholen en gemeenten/jeugdhulp van Midden-Holland en Rijnstreek samenwerken om voortijdig schoolverlaten (VSV) onder jongeren te voorkomen. Recent zien we een toename in jongeren die uitvallen van school en bij dagbestedingen terecht komen. Ook vanuit het bestaande OOV-traject stromen jongeren uit naar dagbestedingen, omdat het traject van 6 maanden niet voldoende tijd biedt (in 2022-2023 6 jongeren). Daarom onderzoeken genoemde partijen of de OOV een arrangement kan gaan bieden voor jongeren die dreigen uit te vallen van school. De inzet van dit arrangement moet voorkomen dat een aantal van deze jongeren naar een dagbesteding gaat. In de tekst hieronder zijn de eerste gedachtelijnen voor dit traject geschetst. Met dit A4 gaan we in gesprek met betrokken organisaties om het draagvlak te toetsen, financiële middelen te verwerven en de inhoud van het traject scherper te krijgen.

Doelgroep

De doelgroep betreft leerlingen met internaliserende problematiek (veelal angst, depressieve klachten, ASS) en veel verzuim. Het gaat om leerlingen uit het regulier VO, vmbo en hoger. We willen bij de start kunnen inschatten dat er in de toekomst wel onderwijs mogelijk is. Het instroomtraject is niet enkel dagbesteding, we willen de leerlingen graag richting onderwijs helpen. Verder zijn leerling en ouders gemotiveerd om naar dit onderwijs toe te werken. Ook is de leerling naar verwachting (snel) in staat om aan te komen op de locatie en (ten dele) mee te doen met het programma.

Het arrangement

Het arrangement biedt structuur aan de leerlingen en heeft als doel om leerlingen weer 'op aan' te krijgen. We bieden de leerlingen een programma volgens 4 pijlers, gericht op (onderwijs-) ontwikkeling en welzijn. Deze pijlers zijn ontwikkeld met het oog op de drie psychologische basisbehoeften van ieder mens: autonomie, verbondenheid en competentie, die nodig zijn om te kunnen groeien en ontwikkelen.

1. Sporten en mentaal welzijn. Als onderdeel van het programma bieden we op de OOV lessen gericht op bewegen. Uit onderzoek is gebleken dat bewegen positief van invloed is op het gevoel van zelfvertrouwen, het verlagen van stress en depressieve klachten.
2. Sociaal emotionele ontwikkeling. We werken aan gedragsverandering met behulp van een (nader te bepalen) methode.
3. Van (maatschappelijke) betekenis zijn. Bij leerlingen die, om verschillende redenen tijdelijk niet naar school gaan, is zichtbaar dat er ook sneller een afstand ontstaat tot de maatschappij. Daarom biedt de OOV lessen gericht op maatschappelijke betekenis. Dit begint klein door elke dag met elkaar een lunch te verzorgen, en wordt uitgebouwd.
4. Talent ontdekken. Wij willen leerlingen laten kennismaken met verschillende activiteiten, intern en waar mogelijk extern, die hun een kans geven op inzicht in hun talenten en ontwikkelmogelijkheden. Denk hierbij aan creatieve opdrachten, sport & spel, lezen etc. Dit allemaal in een ontspannen en veilige omgeving.

Daarnaast wordt gestimuleerd dat de leerling het onderwijs steeds meer oppakt. Dit gebeurt met leerstof van de school van herkomst. Deze school blijft ook steeds betrokken bij de leerling.

Er is elke dag een programma, tussen 10.00 en 13.00 uur. Er is voor de leerling ook elke dag de mogelijkheid om aan schoolwerk te werken. Zo kan de leerling opbouwen vanuit (vrijwel) helemaal geen

onderwijs naar elke dag 2 uur onderwijs. Na dit arrangement kan de leerling verder opbouwen in een regulier OOV-traject op dezelfde locatie.

Het opbouwarrangement is beoogd op twee locaties, namelijk OOV Gouda en OOV Alphen aan den Rijn. In het opbouwarrangement kunnen 10-15 leerlingen per locatie deelnemen. Het traject kan 6-12 maanden duren.

Inzet personeel

Per locatie is voor deze leerlingen naar verwachting de inzet nodig van twee personen, bijvoorbeeld een mentor en een sociotherapeut uit de GGZ. Deze mensen begeleiden de leerlingen dagelijks bij de activiteiten op locatie. Vanuit de OOV is de gedragswetenschapper verantwoordelijk voor het ontwikkeltraject van de leerlingen (extra uren inzet). Voor de leerlingen die het niet direct lukt om zelf naar de locatie te komen is inzet nodig om de leerling uit huis en naar de locatie te krijgen (bijv. door een organisatie als Prodeba). Daarnaast levert de school van herkomst leerwerk aan en blijft betrokken. Het lokale team van de gemeente is betrokken om mee te kijken wat er aan (systemische) jeugdhulp nodig is voor de jongere. Voor de afstemming met het lokale team is het wenselijk om een vaste contactpersoon bij het/elk lokaal team te hebben. Ook een vast contact bij de leerplichtorganisatie is gewenst.

Voor de activiteiten wordt samenwerking gezocht met het 'voorliggend veld' bij de gemeenten: sportactiviteiten, jongerenwerk, andere activiteiten.

Planning en inzet financiën

Het onderzoek naar het arrangement loopt in schooljaar 2023-2024. De start van het arrangement wordt beoogd in september 2024.

De voorziene kosten voor de inzet van personeel en de inkoop van (sport)activiteiten bedragen €631.000 op jaarbasis. Het betreft dan in totaal voor 2 locaties: 2 mentoren, 2 sociotherapeuten, 1 GW-er, 0,2 FTE administratie, en inkoop van (sport)activiteiten. Als we daarmee 30 leerlingen ondersteunen gaat het om €21.000 per leerling per jaar. We verwachten geen uitbreiding van huisvesting nodig te hebben.

De financiële inzet wordt geleverd door de betrokken partners, namelijk het SWV, de scholen en de gemeenten. Subsidie wordt aangevraagd bij het regionale VSV-convenant en de landelijke regeling (hoog)begaafdheid 2023-2025.

Aanvullende waarde van dit arrangement

Dit arrangement biedt een (beperkt) aantal leerlingen de mogelijkheid om weer op te bouwen naar school. Vergeleken met het bestaande traject van 6 maanden bij de OOV krijgen de leerlingen meer tijd om op te bouwen, namelijk 6 tot 12 maanden in het opbouwarrangement en daarna nog 6 maanden in het reguliere OOV-traject. We houden de leerlingen dicht bij het onderwijs dan wanneer ze naar een dagbesteding gaan. De OOV is immers een onderwijslocatie. De leerlingen kunnen al die tijd op dezelfde veilige locatie in kleine stappen opbouwen. Ze maken geen gebruik van een dagbesteding. We denken daarom dat dit arrangement een aanvulling is in het onderwijszorgcontinuüm dat we met elkaar beogen te bieden.

Ontwikkelagenda Passend Onderwijs Midden Holland 2025-2026

Vastgesteld in het OOGO van 22 mei 2025

Onderstaand overzicht bevat de ontwikkelagenda voor schooljaar 2025-2026. Hierin staan de thema's uitgewerkt naar acties, resultaten en planning.

Inhoud

Ontwikkelagenda Passend Onderwijs Midden Holland 2025-2026.....	1
Deel 1: Hoofdthema's ontwikkelagenda	2
1. Collectieve inzet van zorg in onderwijstijd	3
2. Thuiszitters en risicoleerlingen	5
Deel 2: Vinger-aan-de-polslijst.....	8
Integraal arrangeren	8
Dyslexie	8
Doorontwikkeling JOS	9
Hoogbegaafdheid	9
De contextgerichte benadering	9

Deel 1: Hoofdthema's ontwikkelagenda

- Onder de paraplu van de ontwikkelagenda werken gemeenten en samenwerkingsverbanden gezamenlijk aan een passende onderwijsplek voor ieder kind, waarbij:
  - Samenwerkingsverbanden verantwoordelijk zijn voor het onderwijs en
  - Gemeenten voor de inzet van (preventieve) jeugdhulp

Inzet is dit zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten in het belang van de leerling.

Jaarlijks wordt ervoor gekozen om de focus te leggen op een beperkt aantal actuele thema's gericht op ontwikkeling en innovatie. Daarnaast blijven de gemeenten en de samenwerkingsverbanden met elkaar in gesprek over de bredere maatschappelijke beweging die zij willen realiseren. Zowel de gemeenten als de samenwerkingsverbanden hebben de opdracht om te 'ontzorgen' en te 'normaliseren', vanuit de hervormingsagenda jeugd en de routekaart naar meer inclusie. Bij de uitwerking daarvan is het onontkoombaar dat aspecten elkaar raken en soms een acute interventie vergen. Naast de actuele thema's uit de ontwikkelagenda wordt daarom het bestuurlijk inhoudelijk gesprek georganiseerd over het gezamenlijk sturen op de bredere maatschappelijke beweging.

1. Collectieve inzet van zorg in onderwijstijd

Collectieve inzet van zorg in onderwijstijd
<p>Trekkers:</p> <ul style="list-style-type: none">
▪ [redacted] (GR JW)
▪ [redacted] (Oog voor onderwijs en jeugd)
▪ [redacted] (Samenwerkingsverband Midden-Holland)
▪ [redacted] (Samenwerkingsverband Midden-Holland)
<p>Doel:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Zorgen voor continuïteit en rust op school Door vaste gezichten en langdurige inzet van zorgprofessionals ontstaat meer stabiliteit en minder drukte in de schoolomgeving.
2. Versterken van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp Door integrale teams en gezamenlijke verantwoordelijkheid ontstaat een krachtige, contextgerichte benadering voor kinderen.
3. Flexibel en direct inzetbare jeugdhulp op school Jeugdhulp is zonder onnodige bureaucratie direct beschikbaar, afgestemd op de actuele behoefte van het kind en de klas.
4. Vereenvoudigen van organisatie en administratie Door te werken met vaste aanbieders en gezamenlijke inkoop wordt de uitvoering efficiënter en nemen administratieve lasten af.
5. Regionale verbinding en samenhang versterken Door scholen, jeugdhulpaanbieders en gemeenten regionaal te verbinden, ontstaan krachtige vind- en werkstructuren voor passende hulp.
Stand van zaken mei 2025
<p>In 2024 zijn veel verkennende en voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd, waaronder een inhoudelijke behoeften-inventarisatie bij de scholen en een cijfermatige en financiële analyse van actuele jeugdhulp-inzet in en om de scholen voor praktijkonderwijs en gespecialiseerd onderwijs (sbo, so, vso). In 2025 zijn deze voorbereidingen vertaald in een voorstel voor het DB van de GR JW en voorzien van een aanvullende risicoparagraaf. Het DB heeft in maart 2025 ingestemd met dit voorstel.</p> <p>De GR JW is, na personele wisselingen op het dossier, op sterkte. [redacted] is betrokken om het inkooptraject te leiden vanuit inhoud en beleid. De nieuwe inkoopadviseur [redacted] is 1 april 2025 gestart bij de GR JW. Verder zijn vanuit de GR-JW nog twee medewerkers betrokken:</p>

een contractmanager gericht op jeugd en onderwijs en een medewerker die werkzaam is als contractmanager en inkoopadviseur. Deze medewerkers vormen samen het team binnen de GR JW, dat hiermee aan de slag gaat. Zij hebben structurele overleggen over de voortgang.

Daarnaast wordt een verbinding gerealiseerd tussen de trekkers, het samenwerkingsverband en het inkoopteam. Hierbinnen wordt momenteel gewerkt aan het concretiseren van de doelen, om een daadwerkelijke effectketen te realiseren. Dit geeft richting aan het inkoopproces en de noodzakelijke stappen welke daarin genomen dienen te worden. Er wordt op korte termijn een verkennend gesprek met aanbieders georganiseerd, waarbij de bovenstaande doelen worden gedeeld. Het doel van deze verkenning is het ophalen van informatie vanuit de aanbieders. Wanneer deze sessies hebben plaatsgevonden kan het inkoopproces geconcretiseerd worden en een heldere tijdlijn worden geschetst.

			Agendering		
Acties	Beoogd resultaat	Startmoment – maand	Oplevering – maand	Ambtelijk	Bestuurlijk
Doelen en effectketen concretiseren	Een ingevulde Excel sheet met SMART geformuleerde doelen en beoogde effecten	Maart – Mei	Juni	X	
Connecties maken met andere regio's	Lessons-Learned uit andere regio's meenemen in ons inkoopproces.	Mei	Mei	X	
Eerste verkenning met aanbieders op de doelen, en waar mogelijk realistische effecten formuleren.	In totaal 3 sessies met aanbieders, waarbij feedback is opgehaald op de doelen en	Mei – Juni	Juni	X	

N.B. Het vervolg van het inkooptraject wordt nader bepaald naar aanleiding van de 3 sessies met aanbieders, waarover uiteraard wordt gecommuniceerd.

2. Thuiszitters en risicoleerlingen

De afgelopen jaren neemt het aantal (dreigende) thuiszitters toe. We zien een aantal knelpunten als: wachttijden onderwijs en wachttijden aanbieders lopen op. Contractmanagers zien hoge beschikkingen gerelateerd aan schooluitvallers. En ligt er de vraag of we in de regio over voldoende passend zorgaanbod (jeugdhulp) en onderwijsaanbod beschikken als het gaat om (bijna)schooluitvallers. Binnen de bestaande samenwerking regiogemeenten Midden-Holland en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs is besloten om prioriteit te geven aan de doelgroep thuiszitters/risicoleerlingen. De aanpak is gericht op het voorkomen van verzuim én op het bieden van passende oplossingen voor leerlingen die verzuimen of thuiszitten.

Trekkers:

-

Doelen: Binnen de bestaande samenwerking regiogemeenten Midden-Holland en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs is besloten om prioriteit te geven aan de doelgroep thuiszitters/risicoleerlingen. In 2024 is hiertoe het plan van aanpak Thuiszitters en Risicoleerlingen opgesteld. De aanpak is gericht op het voorkomen van verzuim én op het bieden van passende oplossingen voor leerlingen die verzuimen of thuiszitten.

Het plan van aanpak is tot stand gekomen in samenwerking met een brede werkgroep. De werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van uit de Samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs, regionaal bureau leerplicht, de lokale toegang, jeugdgezondheidszorg en de regionale werkorganisatie.

Op basis van het regionaal beeld is van uit 3 perspectieven gekomen tot een aanpak. Het eerste perspectief betreft sluitende afspraken schoolverzuim. De sluitende afspraken richten zich met name op de samenwerking tussen de scholen, leerplicht en de (jeugdgezondheids)zorg. Het tweede perspectief richt zich op een sluitend onderwijsaanbod waarin is gekeken naar een dekkend netwerk van onderwijsvoorzieningen. Tenslotte is er het perspectief van het onderwijszorgaanbod. Het betreft voorzieningen waar leerlingen die zijn uitgevallen op school tijdelijk verblijven om weer toe te werken naar school. Op basis van deze perspectieven is een aanpak gekomen die zich richt op het borgen van de samenwerkingsafspraken. Het toewerken naar een dekkend aanbod van onderwijsvoorzieningen en een aansluitende zorgvoorzieningen. Een deel wordt meegenomen binnen reeds lopende trajecten waarbij gedacht moet worden aan borging van afspraken rondom schoolverzuim en de aanpak rondom integraal arrangeren. Een aantal onderdelen is binnen het plan van aanpak nader uitgewerkt. Het gaat dan om het toewerken naar een toereikend aanbod voor cluster 4 leerlingen, een opbouwtraject voor verzuimleerlingen bij de OOV, een multidisciplinaire aanpak bij verzuim en samenwerkingsafspraken met de dagbesteding gericht op betere borging van het onderwijsperspectief. Momenteel wordt, waar het gaat om een toereikend aanbod voor cluster 4 (externaliserend), tezamen met de gemeente Gouda gewerkt aan een aanpak.

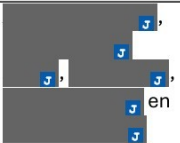
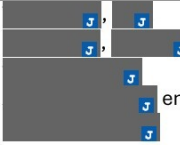
Stand van zaken mei 2025

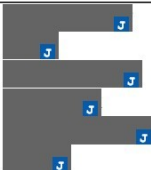

Het plan van aanpak Thuiszitters en Risicoleerlingen is begin april 2024 bestuurlijk vastgesteld. De eerste uitwerkingen op het plan van aanpak zijn gestart.

			Agendering		
Acties	Beoogd resultaat	Startmoment – maand	Oplevering – maand	Ambtelijk	Bestuurlijk
Toereikend aanbod voor cluster 4 leerlingen met externaliserende gedragsproblematiek.	Een nadere analyse van de niet plaatsbare cluster 4 leerlingen en verkenning van handelingsmogelijkheden op het moment dat een plaatsing vastloopt.	April 2024	Juli 2026		
Entree examentrajecten voor 15-jarige leerlingen op de VO school.	Een verkenning van de mogelijkheden om Entree examentrajecten voor 15-jarige leerlingen op de VO school aan te bieden.	September 2024	Juli 2026		
Opbouwtraject voor verzuimleerlingen bij OOV.	Uitwerking van een opbouwarrangement op twee locaties, namelijk OOV Gouda en OOV Alphen aan den Rijn. De doelgroep betreft leerlingen met internaliserende problematiek (veelal angst, depressieve klachten, ASS) en veel verzuim. In het opbouwarrangement kunnen 10-15 leerlingen per	Vorbereiding gestart april 2024	Implementatie December 2025		

	locatie deelnemen. Een individueel traject kan 6-12 maanden duren.				
Multidisciplinaire aanpak bij verzuim	Uitwerking van een overkoepelend MDO voor een specifieke complexe groep. Gaat vaak om casussen waar meer doorpakken gevraagd wordt. Gaat zowel om voortgangsbewaking in het traject als om het goed kunnen voeren van het gesprek met ouders.	Januari 2025	December 2025		
Onderwijs in dagbesteding (PO)	De samenwerking tussen PO scholen en aanbieders dagbesteding wordt versterkt startende bij een eerste samenwerking tussen het samenwerkingsverband PO en dagbestedingsaanbieder Groei en Bloei	Gestart Maart 2025	Juli 2026		

Deel 2: Vinger-aan-de-polslijst

Voor de thema's die reeds geïnitieerd zijn, feitelijk lopen, maar "onderhouden" moeten worden op lokaal niveau, houden we de "vinger aan de pols" opdat bijsturing kan plaatsvinden indien nodig.					
Onderwerp	Wie is betrokken?	Doel	Wat is uitgevoerd in 2024-2025?	Wat is het resultaat geweest in 2024-2025?	Welke acties staan er voor 2025-2026?
<p>Integraal arrangeren</p> <p><i>Toelichting: in 2021 is de beleidsnotitie OZA vastgesteld. In 2022 zijn proces en taken/rollen van de betrokken functionarissen van de diverse organisaties verder uitgewerkt en in een brochure vastgelegd. Hiermee is het beleidsmatige deel gereed en is het aan lokale professionals dit uit te voeren.</i></p>		<p>In een zo vroeg mogelijk stadium vanuit ouders, onderwijs en jeugdhulp (en evt. andere betrokken professionals) het samen bedenken, maken en uitvoeren van één arrangement voor een leerling of een groep leerlingen.</p>	<p>SWV VO/VSO MHR: Op de scholen voor VO en VSO is tijdens de casuïstiek bespreking telkens aandacht gevraagd voor een integrale benadering. De onderwijsdeskundi-gen/ Orthopedagogen van het swv hebben dit aan de orde gesteld. Ook de gezamenlijk vastgestelde brochure is daarbij gebruikt. Door verloop van medewerkers, zowel onderwijs als jeugdhulp, is het van belang de afspraken steeds te herhalen.</p>	<p>Het besef dat er in de regio afspraken zijn gemaakt en dat er voor een bepaalde werkwijze is gekozen, is regelmatig geactiveerd. Niet iedereen is op de hoogte van de gemaakte afspraken.</p>	<p>Voor het VO is er het voornemen om per schoollocatie weer een herhalingsessie te organiseren, waarin de aandachtspunten van beleid aan de orde komen, de vastgestelde documenten en afgesproken procedures.</p> <p>Overeenkomstige bijeenkomsten zullen voor het primair onderwijs georganiseerd worden maar dan meer op wijk- of dorpsniveau.</p>
<p>Dyslexie</p>		<p>Terugdringen vergoede ED-zorg, richting prevalentie norm. Zodat ED-zorg beschikbaar blijft voor die leerlingen die het echt nodig hebben.</p>	<p>Door de wisseling van contactpersoon van de gemeenten zijn activiteiten naar de achtergrond geraakt. We hebben de aanvraag voor de monitor dyslexie voor en in 2024 ingediend, maar daarop is nog geen actie binnen.</p>	<p>De werkgroep ED heeft zich in het voorjaar 2025 herpakt om dyslexie weer de juiste aandacht te geven.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Werkgroep nieuw leven ingeblazen - Vraag om nieuwsbrief en dyslexie specialist over digitale bijeenkomst (webinar) met ib'ers over ontwikkelingen in de dyslexie

					<ul style="list-style-type: none"> - Invullen monitor dyslexie - Plannen van bestuursgesprekken Ook hierbij kan de dyslexie specialist aansluiten
<p>Doorontwikkeling JOS</p> <p><i>Toelichting: alle scholen voor VO hebben naar rato van leerlingenaantallen preventieve jeugdhulp. Bekostiging: 80% gemeenten, 20% onderwijs</i></p>		<p>Preventieve inzet van jeugdhulp in het regulier onderwijs, opdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verwijzing naar zwaardere jeugdhulp kan worden voorkomen; • scholen eerder signaleren; de verbinding met de sociale teams versterkt wordt. 	<p>Met uitvoerder van JOS overleg gevoerd over de doorontwikkeling van JOS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - criteria en verwachtingen geformuleerd - overleg tussen de uitvoerders enerzijds en gemeenten en swv'en anderzijds gevoerd, opdat onderlinge afspraken verduidelijk zijn - positie/werkzaamheden van JOS'ers nader gedefinieerd <p>1e evaluatie uitgevoerd</p>	<p>Positieve 1e evaluatie op inzet JOS periode 2022-2023 Subsidie 2024 vastgesteld. Afspraken gemaakt voor 2025</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Document met randvoorwaarden, criteria voor de doorontwikkeling en vervolg per 2026 gereed. 	<p>Bestuursvorming inzet JOS vanaf 1 augustus 2026.</p>
<p>Hoogbegaafdheid</p>		<p>Het eerder signaleren van hoogbegaafdheid, passende onderwijs- en ondersteuningsprogramma's voor leerlingen behorende tot de doelgroep ontwikkelen en aanbieden, afstroom van HB-leerlingen voorkomen.</p>	<p>Alle swv-en voerden elk hun programma uit. De gemeente Gouda was in gesprek met basisschool De Triangel over het aansluiten van preventieve jeugdhulp bij het HB-onderwijs op deze school.</p>	<p>Bij het Coornhert gymnasium is een brugklas voor jonge HB-leerlingen gestart. Scholen hebben hun ondersteuning t.a.v. HB-leerlingen versterkt.</p>	<p>Uitvoering van de HB-programma's van de 6 swv-en.</p>
<p>De contextgerichte benadering</p>		<p>Onderwijs en gemeenten ondersteunen de beweging naar een meer contextgerichte benadering uitgaande van facilitering en samenaarschap vanuit de volgende thema's :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ouderverbondenheid - De kracht van het basisaanbod - De school in zijn omgeving <p>Interprofessionele samenwerking</p>	<p>Bestuurlijke bijeenkomst georganiseerd om door te praten over de contextgerichte benadering met </p> <p>Addendum opgesteld voor de kaderstellende afspraken 2023-2026 waarin breed commitment op de beweging is uitgesproken en de belangrijkste thema's zijn benoemd.</p>	<p>Bestuurlijk draagvlak op het belang van de contextgerichte benadering gerealiseerd.</p> <p>Belang van blijvende aandacht voor deze ontwikkeling onderkend.</p>	<p>Tijdens het OOGO bestuurlijk gesprek over invulling van uitgesproken commitment op de beweging naar een meer contextgerichte benadering zowel van uit onderwijsperspectief als gemeentelijke perspectief</p>

Register van regionale afspraken OOGO Midden-Holland

Laatste geactualiseerd 9 mei 2025

Beleidsdocumenten

Kaderstellende samenwerkingsafspraken Midden-Holland Gemeenten-Samenwerkingsverbanden passend onderwijs-MBO 2023-2026	Vastgesteld in OOGO juni 2023
Ontwikkelagenda 2024 – 2025	Vastgesteld in OOGO mei 2024
Notitie van onderwijszorgarrangementen	Vastgesteld in OOGO mei 2021
Plan van aanpak risico-leerlingen en thuiszitters	Vastgesteld in OOGO april 2024 (per mail)
Uitgangspunten Zorg in Onderwijs OOGO	Vastgesteld in OOGO november 2024

Uitvoeringsafspraken

Memo doorzettingsmacht	Vastgesteld in OOGO mei 2024
Samenwerkingsafspraken zorg aan schooluitvallers/thuiszitters regio Midden-Holland	Vastgesteld in OOGO november 2024
Factsheet proces van integraal arrangeren	Vastgesteld in afstemmingsoverleg maart 2022
Factsheet rollen en taken integraal arrangeren	Vastgesteld in afstemmingsoverleg maart 2022
Richtlijn vrijstelling leerplicht onder artikel 5a	Vastgesteld in OOGO januari 2021
Onderwijszorgarrangement Onderwijsopvang voorziening	Vastgesteld in 2019, herbevestigd in vastgestelde notitie onderwijszorgarrangementen in OOGO mei 2021
OZA stage en dagbesteding jeugd	Regionale afspraak ondertekend op 25 november 2024 door directie GRJW en directie Samenwerkingsverband VO
Werkafspraken Integraal Arrangeren	Vastgesteld in OOGO mei 2022

Procesafspraken

Overeenkomst oogo-jeugdplan	Vastgesteld in OOGO november 2024
-----------------------------	-----------------------------------

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Regionale Ontwikkelagenda Onderwijs en Ondersteuning 2024 – 2027

Deelnemers:

Gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel, Gemeente Krimpen aan den IJssel,
Gemeente Capelle aan den IJssel, SWV PO Aan den IJssel, SWV Koers VO & SWV Berséba

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Gezamenlijke regionale visie onderwijs en ondersteuning	4
1.1 Visie en missie ‘Aan den IJssel’	4
1.2 De landelijke opgaven: de context waarin we ons begeven.....	5
Hervormingsagenda	5
Werkagenda inclusiever onderwijs	5
Wetsvoorstel terugdringen verzuim	6
1.3 Doel Regionale Ontwikkelagenda Onderwijs en Ondersteuning.....	8
Regionale ambities en leidende principes	8
2. De regionale ambities	11
<i>Ambitie: Interprofessionele samenwerking</i>	11
<i>Ambitie: Integraal arrangeren</i>	13
<i>Ambitie: Leerrecht</i>	16
<i>Ambitie: Dekkend Netwerk</i>	19
3. Werkwijze en organisatie	24
Werken met werkgroepen	25
Rollen en verantwoordelijkheden op verschillende niveaus in relatie tot de werkgroepen	25

Inleiding

In regio aan den IJssel hebben samenwerkingsverbanden en gemeenten in het OOGO op 23 maart 2023 afspraken gemaakt om samen invulling te geven aan vier ambities. Hiervoor is een traject gestart om te komen tot een Regionale Ontwikkelagenda Onderwijs en Ondersteuning met een uitwerking van de vier ambities. Dit document is hiervan het resultaat.

De ‘Regionale Ontwikkelagenda Onderwijs en Ondersteuning’ biedt een kader, schetst de ruimte en richting en de wijze waarop de regio invulling geeft aan de ambities. De ontwikkelagenda ondersteunt de landelijke beweging naar steeds inclusiever onderwijs. Ook geeft het invulling en sturing aan de opgaven uit de Hervormingsagenda en uit de werkagenda Inclusiever Onderwijs. Dit zijn omvangrijke opgaven waarvan op voorhand het eindresultaat niet concreet geschetst kan worden. Dat betekent dat vooral duidelijk moet zijn hóe gemeenten en onderwijs gezamenlijk invulling geven aan de opgaven. Het wát, de concrete uitwerking ligt in zekere zin nog open, er is speelruimte. En waar speelruimte is, is ruimte voor creativiteit.

Dat maakt het belangrijk om wel duidelijkheid te hebben over de gedeelde principes, om elkaar te begrijpen en te weten hoe iedereen betrokken kan blijven en worden: kinderen, ouders, professionals, managers en wethouders. Een gezamenlijke taal en een gedeeld beeld van de ambities is belangrijk, evenals inzicht in wie wat doet. In de afgelopen periode is veel tijd besteed aan het organiseren van een gezamenlijk begrip en bijbehorende taal. Een term zoals ondersteuning roept bij onderwijs bijvoorbeeld een ander beeld op dan bij gemeenten. Een gezamenlijk taal helpt bij de verdere ontwikkeling op thema’s. Wat ook helpt zijn voorbeelden, illustraties en concrete ideeën. Deze ontwikkelagenda is (met tekstkaders) voorzien van voorbeelden en citaten om te verhelderen wat bedoeld wordt. Voor zover er acties staan beschreven bij de ambities zijn die nadrukkelijk bedoeld zijn ter illustratie en verheldering. De werkwijze van werkgroepen is beschreven, eveneens hoe deze zich verhoudt tot de bestaande overlegstructuren in de regio (regionaal bestuurlijk, lokaal bestuurlijk, op kringniveau en op kindniveau). Zo zijn de rollen helder en kan gestart worden met ontwikkelen.

1. Gezamenlijke regionale visie onderwijs en ondersteuning

1.1 Visie en missie ‘Aan den IJssel’

Gemeenten en onderwijs weten zich samen verantwoordelijk voor het bereiken van het doel voor ieder kind: passende ondersteuning om op te groeien tot zelfredzame volwassenen, thuis nabij en veilig.

De komende jaren geven we daar invulling aan door ruimte te benutten, elkaar te inspireren en aan te vullen zodat we ieder kind in beeld krijgen en we anders en beter invulling geven aan wat zij nodig hebben. We verschuiven de focus van een individuele benadering van ondersteuningsvragen naar een gemeenschappelijke en collectieve opgave om wijken, scholen en gemeenten te creëren waarin ieder kind zich gezien en erkend weet. Kinderen bewegen zich over grenzen van gemeenten en domeinen. Het realiseren van onze opgave vraagt om hetzelfde: bewegen over grenzen en domeinen. We streven naar realisatie van een onderwijszorgcontinuüm zoals beschreven in een kamerbrief in 2020 zodat er voor alle kinderen ondersteuning is die aansluit op hun behoeften.

Definitie van een onderwijszorgcontinuüm

‘Ons einddoel is een onderwijszorgcontinuüm, waarbinnen kinderen onderwijs en zorg krijgen die aansluit op hun behoeften op een plek waar zij zich veilig voelen en zich kunnen ontwikkelen. Zo zorgen wij ervoor dat ook kinderen met een aandoening, ziekte of beperking zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dat begint met een goede ondersteuningsstructuur op scholen, waarin jeugdgezondheidszorg, ambulante hulp, orthopedagogen en maatschappelijk werkers actief zijn. Daarmee wordt het ook mogelijk om in een vroeg stadium problemen te signaleren en snelle en gepaste ondersteuning of hulp te bieden. Hetgeen kinderen, ouders, leraren en de maatschappij later veel problemen kan besparen.’ (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2020).

Het doel van het experiment is om een onderwijszorgcontinuüm vorm te geven, waarbinnen kinderen onderwijs en zorg krijgen die aansluit op hun behoeften, op een plek waar zij zich veilig voelen en kunnen ontwikkelen. In het experiment mag daarom worden afgeweken van wet- en regelgeving die belemmerend blijkt te zijn in de proeftuinen.

1.2 De landelijke opgaven: de context waarin we ons begeven

Er zijn drie belangrijke, recente, landelijke ontwikkelingen die de context schetsen van de ambities uit de Regionale ontwikkelagenda. We lichten ze hier kort toe.

Hervormingsagenda

Een van de ambities van de Hervormingsagenda is (onder andere) dat kinderen en gezinnen minder vaak een beroep (hoeven) doen op jeugdhulp. Daarvoor zijn enkele acties benoemd die onderling samenhangen: maatschappelijke dialoog over omgaan met problemen, versterken van de sociale/pedagogische basis, afbakenen van jeugdhulpplicht en het vervangen van licht ambulante trajecten door vrij toegankelijke voorzieningen. Het is van groot belang dat deze acties op lokaal/regionaal niveau in samenhang worden opgepakt. Het versterken van de basis is voorwaardelijk om ervoor te zorgen dat ondersteuningsvragen niet met jeugdhulp beantwoord hoeven te worden. Dit is allereerst een opgave van veel actoren in de basis, maar voorwaardelijk voor de ambities in de regionale agenda. Een andere relevante ambitie is dat voor leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs de inzet van jeugdhulp, WLZ en zorgverzekerde zorg in onderwijstijd (collectief) gefinancierd zou moeten worden. Of, zoals het in de Hervormingsagenda staat, jeugdhulp moet (vrij toegankelijk, met een lichte toets) verbonden worden aan aanpalende domeinen.

Pedagogische basis en preventie

'Het versterken van de pedagogische basis betekent dat je de invloed van beschermende of versterkende factoren in de omgeving van kinderen en jongeren vergroot. Een investering in de pedagogische basis is gericht op de positieve ontwikkeling van alle kinderen en jongeren. Het investeren in bepaalde risicogroepen, of in jongeren die al signalen afgeven dat het niet goed met ze gaat, noemen we preventie.' <https://www.nji.nl/publicaties/de-waarde-van-de-pedagogische-basis>

Werkagenda inclusiever onderwijs

De werkagenda Inclusiever onderwijs benoemt acties om te komen tot inclusiever onderwijs. De acties zijn nodig op zowel landelijk, regionaal als lokaal niveau. De regionale opgaven uit de werkagenda inclusief onderwijs zijn:

- Toerusten school en personeel;
- Invliegen personeel en ondersteuning in en om school (expertisepool, zorgdragen voor kennisuitwisseling, streetcoaches en jongerenwerkers in en om school);
- Realiseren van regionaal afgestemd aanbod van onderwijs en ondersteuning;
- Zorgdragen voor inzage in ondersteuning;
- Komen tot een gezamenlijke regionale ontwikkelagenda;
- Breder onderwijs invullen met partners (uitgaand van meer ruimte voor flexibiliteit);
- Ontwikkelagenda voor huisvesting;

- Visie uitdragen in de regio;
- Van klein beginnen naar inclusievere maatschappij.

Met het vaststellen en uitvoeren van de ‘Regionale Ontwikkelagenda Onderwijs en Ondersteuning’ geeft de regio aan den IJssel invulling aan deze opgaven vanuit de werkagenda Inclusiever onderwijs.

Wetsvoorstel terugdringen verzuim

Het wetsvoorstel terugdringen verzuim is/was bedoeld om verzuim tegen te gaan en samen te bouwen aan schoolaanwezigheid. In het aanvankelijke wetsvoorstel stonden duidelijke taken voor leerplicht en JGZ. Het wetsvoorstel bevatte uiteindelijk een wat algemenere plicht beschreven voor scholen zelf om beleid op te stellen voor aanpak van verzuim (zowel op individueel niveau als op schoolniveau). De Raad van State heeft het voorstel afgewezen omdat het te weinig concreet was en te weinig aansloot bij de praktijk. De regio staat voor beleid waarbij ‘elk kind wordt gezien’. Dus ondanks dat landelijk de richting nog niet helder is, staan we in de regio voor goede signalering, registratie en aanpak van verzuim. We volgen daarbij de adviezen op uit rapporten die een duidelijke richting schetsen:

- Merk alle verzuim aan als onwenselijk, ook het geoorloofd verzuim;
- Verschuif de aandacht van afwezigheid naar het stimuleren van aanwezigheid (zie ook het pleidooi voor het verstevigen van de pedagogische basis);
- Maak afspraken over het voorkomen en opheffen van vrijstellingen;

De regio maakt gebruik van effectieve methodieken om verzuim aan te pakken (MAZL/PATS). Daarbij is al aandacht voor alle verzuim: zowel het verzuim dat nu bij wet geregistreerd moet worden als het zogenaamde ‘geoorloofde’ verzuim vraagt om daadkrachtige aanpak om thuiszitten te voorkomen en schoolaanwezigheid te stimuleren. We gebruiken deze ervaring om vast te houden aan een daadkrachtige aanpak van verzuim.

‘Alle verzuim vraagt om onmiddellijke en doelgerichte aandacht. Omdat het meestal een symptoom is van onderliggende problematiek. En omdat het aan de basis van de ladder van effectiviteit een voorbode kan zijn van een zich verergerende situatie. Dit geldt ook voor de juiste en volledige registratie van het verzuim en de toegankelijkheid van de gegevens. Dit is de voornaamste voorwaarde, om doeltreffende actie te kunnen plegen in deze. ((Dullaert, 2019)

1.3 Doel Regionale Ontwikkelagenda Onderwijs en Ondersteuning

Het gezamenlijke doel is om alle kinderen passende ondersteuning te bieden, aansluitend bij hun ondersteuningsbehoeften, zo thuisnabij mogelijk en in een stimulerende en veilige omgeving.

Regionale ambities en leidende principes

Om het gezamenlijk doel te realiseren is deze in het OOGO op 23 maart 2023 vertaald in 4 ambities met daarbij een leidend principe waarlangs de gewenste ontwikkeling plaats kan vinden. De ambities kenmerken zich door een grote onderlinge samenhang en dragen onderling aan elkaar bij om tot de gewenste resultaten te komen. De ambities worden verderop in dit document verder uitgewerkt.

Ambitie 1: We werken interprofessioneel samen voor en met kinderen en hun ouders

- We werken thuisnabij aan passende ondersteuning op veilige scholen en weten ons gezamenlijk verantwoordelijk voor een gezond, pedagogisch klimaat.

Ambitie 2: We werken volgens de werkwijze integraal arrangeren

- Professionals krijgen voldoende tijd en mandaat, zij zijn zichtbaar en bereikbaar, zij zijn de spil in het realiseren van passend aanbod en steeds inclusiever onderwijs.

Ambitie 3: We realiseren leerrecht voor kinderen

- Elk kind wordt gezien en krijgt de kans om te werken aan een perspectiefrijke toekomst.

Ambitie 4: We realiseren een dekkend netwerk van onderwijsvoorzieningen

- We realiseren passend aanbod voor elk kind en ontwikkelen daartoe samen nieuw aanbod waarbij geldt: 1 + 1 = 3.

Maatwerk en nieuw aanbod: OZA's.

In de derde kamerbrief onderwijs en zorg kondigde de minister maatregelen aan om meer aanbod te realiseren voor kinderen die nu thuiszitten. Het betrof twee maatregelen:

1. *Zorgen dat er beter gebruik wordt gemaakt van mogelijkheden voor **maatwerk (ambitie 3 en 4)**. Met maatwerk wordt bedoeld dat voor een individuele leerling een combinatie van onderwijs en zorg wordt gerealiseerd waarbij (binnen de wettelijke kaders) wordt afgeweken van onderwijseisen. De leerling gaat niet (volledig) naar school en ontvangt onderwijssteuning en begeleiding die erop zijn gericht dat de leerling weer naar school gaat. De regio zorgt er met ambitie 3 voor dat elk kind dat niet naar school gaat wordt gezien en dat de mogelijkheden voor maatwerk optimaal worden benut.*

<https://ingrado.nl/kennisbank/items/vernieuwde-handreiking-om-onderwijs-en-zorg-te-combineren-binnen-de-wettelijke-kaders>.

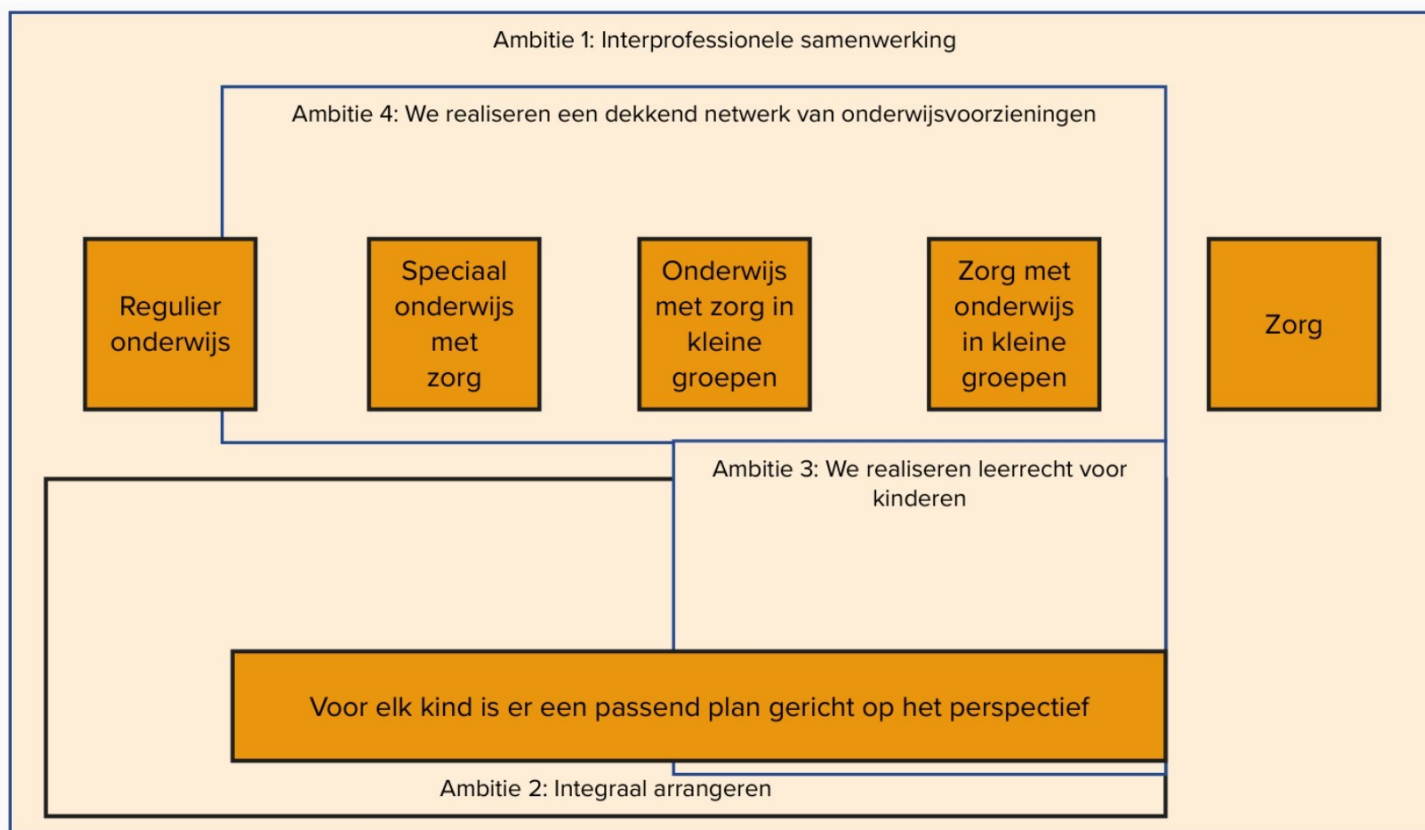
2. *Experimenteren met invulling van **onderwijszorgarrangementen**. Tijdens het experiment wordt afgeweken van de wettelijke kaders als het gaat om plaats, tijd en inhoud van onderwijs. Daarnaast wordt onderzocht of **collectieve bekostiging van jeugdhulp en WLZ in onderwijstijd** mogelijk is. Deze maatregelen dragen bij aan nieuw aanbod en een dekkend netwerk van voorzieningen. De regio gebruikt de kennis vanuit deze experimenten om invulling te geven aan ambitie 4.*

Voor meer informatie over alles wat speel rondom onderwijszorgarrangementen: <https://www.nji.nl/onderwijs-zorgarrangementen/wat-speelt-er>

Per ambitie zijn uitgangspunten, doel en scope uitgewerkt. Er zijn ook voorbeelden van acties genoemd.

Let op: deze acties zijn niet uitputtend. Het betreft een ontwikkelagenda waarbij acties mede afhankelijk zijn van draagvlak, initiatieven bij betrokkenen en landelijke ontwikkelingen zoals de Hervormingsagenda, wetswijzigingstrajecten en werkagenda Inclusiever Onderwijs (zie werkwijze werkgroepen). De ontwikkelagenda bevat dus geen uitputtend overzicht van acties, acties of initiatieven zijn bedoeld om een ontwikkeling op gang te brengen, te enthousiasmeren.

De samenhang ziet er als volgt uit:

- Interprofessionele samenwerking is van toepassing op het hele onderwijszorgcontinuüm, maar het zwaartepunt ligt bij de plekken waar de kinderen nog naar school gaan;
- Integraal arrangeren focust zich op de individuele planvorming;
- Het realiseren van leerrecht zorgt ervoor dat alle kinderen worden gezien zodat er voor hen een individueel plan kan worden gemaakt. Dit vraagt om een werkwijze van integraal arrangeren. Voor thuiszitters geldt dat scholen, JGZ, leerplicht bovendien aandacht moeten hebben voor de mogelijkheden als het gaat om maatwerk (zie kader en informatie van Ingrado over 'maatwerk' in bijzondere situaties. Dit vraagt goede signalering, afstemming van protocollen en kennis bij professionals om maatwerk te realiseren binnen de kaders van de huidige wetgeving.
- Het realiseren van een dekkend netwerk vraagt met name aandacht voor kinderen die (langdurig) een combinatie van onderwijs en jeugdhulp nodig hebben. Er zijn landelijk meerdere experimenteerregelingen gaande. Het vraagt kennis van beleidsmedewerkers en afstemming van financieringsstromen om dit aanbod te realiseren. De focus ligt op aanbod voor thuiszitters en kinderen die niet naar school gaan, maar aandacht voor preventie is van belang.

2. De regionale ambities

Ambitie: Interprofessionele samenwerking

Definitie

- Bij interprofessionele of interdisciplinaire samenwerking werken professionals uit verschillende domeinen samen aan een plan waarmee een leerling of een groep leerlingen een omgeving krijgt om zich optimaal in te ontwikkelen.
- Waarbij de focus ligt op de algemene en preventieve oplossingen in de leefwereld van leerlingen.
- En er een relatie is met de thema's integraal arrangeren, leerrecht en dekkend aanbod.

Leidend principe

We werken thuisnabij aan passende ondersteuning op veilige scholen en weten ons gezamenlijk verantwoordelijk voor een gezond, pedagogisch klimaat.

Uitgangspunten en afbakening

Het thema Interprofessioneel samenwerken is tweeledig:

- Inhoudelijke focus in het thema leggen we in het zorgcontinuüm bij waar de kinderen nog naar school gaan;
- Het betreft een grondhouding/perceptie die bij alle professionals in de onderlinge samenwerking t.b.v. het kind gelijk zijn. Hierbij gaat het om waarden als; vroegtijdig, verbinding, dienstbaar, complementair, innovatief, vertrouwen, kennis van elkaar expertise, gedeeld eigenaarschap, ouders en kinderen betrekken.

Visie

Professionals ervaren samen met ouders en kinderen een gedeeld eigenaarschap om vroegtijdig passende en collectieve oplossingen te vinden wanneer de context daarom vraagt.

Plek in onderwijs-zorg continuüm

Interprofessioneel samenwerken is in het hele onderwijszorgcontinuüm een voorwaarde om tot de beste oplossingen voor kinderen te komen.

Beoogd resultaat	Opdracht	2024	2025	2026
Brede ondersteuningsvragen worden vroegtijdig gesignaleerd en in verbinding met alle relevante partijen opgepakt en sluit aan bij de leefwereld van leerlingen.	<i>Zie onderstaande deelopdrachten</i>		<i>Regionale bijeenkomst organiseren als aftrap met als thema ‘normaliseren’</i>	<i>Regionale bijeenkomst met als thema ‘interprofessioneel samenwerken’</i>
De route naar en het aanbod van vrij toegankelijke voorzieningen is bij alle professionals bekend	Zorgen met goede informatievoorziening dat preventieve acties en mogelijkheden voor ondersteuning inzichtelijk zijn.	Opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak op gemeenteniveau voor informatievoorziening en uitwisseling met opvang, VE, scholen en aanbieders vrij toegankelijk aanbod.	<i>Herhalen en bijstellen per schooljaar</i>	<i>Herhalen en bijstellen per schooljaar</i>
Ouders en leerlingen zijn op de hoogte van de mogelijkheden van vrij toegankelijke voorzieningen en deze zijn laagdrempelig beschikbaar	Heldere afspraken en werkprocessen tussen professionals over toeleiding en communicatie naar ouders en leerlingen	Opstellen opzet werkafspraken	<i>Voorleggen aan partners en op basis daarvan aanpassen en vaststellen</i> <i>werkafspraken/werkprocessen</i>	<i>Uitvoeren en doorgaand evalueren.</i>
Professionals zijn bereikbaar en zichtbaar en hebben zicht op elkaars expertise en weten dat in hun werk te integreren om zo bij te dragen aan duurzame samenwerkingsrelaties	Zorgen dat iedereen dezelfde taal spreekt en uitgaat van dezelfde houding.	<i>Nadenken over/plan maken</i>	<i>Organiseren van specifieke ontmoetingen (PO en VO) over interprofessioneel samenwerken</i>	

Ambitie: Integraal arrangeren

Definitie

Op basis van een individuele ondersteuningsvraag van een leerling wordt -vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid van onderwijs, gemeente, leerlingen en ouders- vroegtijdig een gemeenschappelijk plan bedacht, uitgewerkt en uitgevoerd op basis van de door deze partijen gezamenlijk vastgestelde ondersteuningsbehoefte van deze leerling.

Visie

Ondersteuning rondom individuele kinderen organiseren we samen in en om scholen aanvullend op het collectieve, vrije toegankelijke aanbod.

Leidend principe

Professionals krijgen voldoende tijd en mandaat om voor de kinderen die een individuele ondersteuningsbehoefte goede plannen te kunnen maken. Zij zijn zichtbaar en bereikbaar, zij zijn de spil in het realiseren van passend aanbod en steeds inclusiever onderwijs.

Uitgangspunten en afbakening

1. We passen consequent en consistent de uitgangspunten van handelingsgericht werken toe: uitgaan van ontwikkeldoelen in plaats van diagnoses.
2. We maken, beslissen en organiseren (financiering) vanuit 1 plan voor 1 kind¹².
We voorkomen regeldruk en streven ernaar om zoveel mogelijk vanuit 1 plan waarin zowel onderwijsdoelen als jeugdhulpdoelen staan

Plek in onderwijs-zorg continuüm

Integraal arrangeren gaat over de wijze waarop er voor elk kind met een individuele ondersteuningsbehoefte snel een passend plan kan worden gemaakt. Nog beter is het als een individuele ondersteuningsbehoefte voorkomen kan worden. Daarvoor is goede interprofessionele samenwerking nodig om collectief en in de context van scholen passende ondersteuning te realiseren (zie ambitie interprofessioneel samenwerken). Kennis over integraal

¹ https://www.oog.nl/wp-content/uploads/Werkafspraken-Integraal_arrangeren-Midden-Holland-definitief-08-202211.pdf

² <https://jeugdvisie.nl/wp-content/uploads/2023/09/op-weg-word.pdf>

beschreven: we organiseren regelvrij en met zo min mogelijk bureaucratie³.

3. We bieden met het model Integraal Arrangeren duidelijkheid over regie, grensverkeer en rechten van kinderen en ouders.

arrangeren is voorwaardelijk om ook voor thuiszitters passende plannen te maken gericht op het perspectief.

Beoogd resultaat	Opdracht	2024	2025	2026
Professionals werken op een eenduidige wijze samen als er sprake is van individuele ondersteuningsvragen.	De regio formuleert een werkwijze integraal arrangeren die is afgestemd op de gemeenten Zuidplas, Krimpen aan den IJssel en Capelle aan den IJssel.	De leden van de werkgroep toetsen het model integraal arrangeren aan het beleid van de regio. Het is aangevuld en vertaald zodat het toepasbaar is en gemonitord kan worden.	Toetsen en bijstellen model, we verwachten op basis van ervaringen in andere regio's dat extra aandacht nodig is voor: <ul style="list-style-type: none"> - Grensverkeer; - Regie; - Rechten van kinderen en ouders. 	Toetsen en bijstellen model.
Professionals hebben kennis van de basisuitgangspunten van integraal arrangeren en kunnen deze toepassen.		De werkgroep maakt een webinar (of laat die maken) over integraal arrangeren.		

³ <https://jeugdvisie.nl/wp-content/uploads/2023/09/op-weg-word.pdf>

			Organisatie van gesprekken en kennisdeling in de kringen over integraal arrangeren.	Organisatie van gesprekken.
Er is sprake van een doorlopend plan voor jonge kinderen die naar de basisschool gaan.	Samenwerkingsverbanden en gemeenten ontwikkelen in afstemming met beleid rondom Jonge Kind een voorschools zorg/onderwijs adviesteam zodat er sprake is van warme overdracht.	We werken aan beleid aan warme overdracht vanuit voorschool naar school. We starten met een multidisciplinair Jonge Kind Overleg.	<ul style="list-style-type: none"> - Principes en uitgangspunten - Toepassing in de praktijk. - Functie, rol, mandaat/beslissingsbevoegdheid van brugfunctionarissen/SMW/CJG - Wijze van evaluatie rondom ondersteuning individuele kinderen. - Wijze van evaluatie over de werkwijze. 	
Het is duidelijk hoe wordt omgegaan met leerlingen die de grenzen van gemeenten oversteken	Gemeenten maken onderling afspraken voor leerlingen, die buiten hun woongemeente naar school gaan, zodat zij de ondersteuning ontvangen die nodig is.		Maken afspraken over grensverkeer (in relatie tot integraal arrangeren en regie).	Toetsen en bijstellen.

Ambitie: Leerrecht

Definitie

Kinderen en jongeren hebben recht op ontwikkeling. Zodat zij hun talenten kunnen ontdekken, zich kunnen ontplooiën én zich kunnen voorbereiden op een goede toekomst

Leidend principe

Elk kind wordt gezien en krijgt de kans om te werken aan een perspectiefrijke toekomst.

Uitgangspunten en afbakening

- We volgen de landelijke richtinggevende adviezen
  - In beeld hebben van alle verzuim met oorzaken.
  - Van een smalle registratie naar een bredere registratie waarbij ook geoorloofd verzuim in beeld wordt gebracht⁴.
- Zoeken naar innovatieve mogelijkheden voor het aanbod voor leerlingen die onderwijs met zorg nodig hebben of zorg nodig hebben met onderwijs. Hierbij worden werkwijzen of recente ontwikkelingen vanuit de regio optimaal benut (werkwijze Koers VO, leerrechtpilots)

Visie

We kiezen voor een vooruitstrevende aanpak van leerrecht en wachten landelijke wetgeving niet af. We doen wat werkt en leren van elkaar.

Plek in onderwijs-zorg continuüm

Leerrecht gaat allereerst over kinderen die nu geen onderwijs krijgen en daartoe toch in staat worden gesteld. Het gaat dus over het realiseren van passend aanbod voor kinderen thuis en op zorglocaties. Tegelijkertijd begint verzuim vaak klein. Interprofessionele samenwerking en integraal arrangeren zijn voorwaardelijk om thuiszitten te voorkomen en invulling te geven aan leerrecht voor alle kinderen.

⁴<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/03/30/samen-de-schouders-onder-passend-onderwijs>

- **We benutten resultaten van experimenteerregelingen en verkennen de toepassing in de regio:**
  - **Afstandsonderwijs**
  - **Onderwijs op zorglocaties**
  - **Trajecten voor kinderen met een vrijstelling.**

<i>Beoogd resultaat</i>	<i>Opdracht</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>
Er is breed draagvlak en betrokkenheid om benodigde verandering te realiseren wetend dat ‘thuiszitten’ een taai landelijk vraagstuk is.	In beeld brengen wat de huidige werkwijze is, wat de verschillen zijn tussen gemeenten en wat nodig is volgens alle betrokkenen.	<ul style="list-style-type: none"> - In beeld brengen van huidige werkprocessen en protocollen en in beeld brengen benodigde acties bij alle partijen rekening houdend met het kader. - Organiseren bijeenkomst met betrokkenen om in beeld te brengen wat er anders moet, waar innovatie nodig is. 		
<i>In de regio pakken we verzuim vooruitlopend op landelijke wetgeving</i>	Stimuleren van beleid om verzuim effectief aan te pakken.	<i>Gebruik jaarverslagen verzuim om inzage te krijgen in noodzakelijk beleid.</i>	<i>We implementeren het beleid in kinderopvang, PO en VO.</i>	<i>Toetsen en bijstellen beleid.</i>

<i>voortvarend en daadkrachtig aan.</i>				
We hebben een heldere werkwijze die voortbouwt op integraal arrangeren en die speciaal voor thuiszitters concrete handvatten biedt om maatwerk te realiseren.	Beschrijven kader met landelijke ontwikkelingen en noodzaak tot aanpassingen met daarbij concreet wie wat moet doen (JGZ, leerplicht).	<ul style="list-style-type: none"> - We maken een kader waarin landelijke ontwikkelingen en ontwikkelrichting staan beschreven. - We starten de gesprekken over het finetunen de werkprocessen van JGZ/GGD en leerplicht aansluitend op de werkwijze integraal arrangeren. 	Opstellen, bijstellen en implementeren werkprocessen op basis van gemeenschappelijk kader.	Toetsen en bijstellen werkprocessen.
Verskillende professionals weten wat ze van elkaar kunnen verwachten	Er is één regionaal protocol voor het omgaan met verzuim en het stimuleren van schoolaanwezigheid in het PO en VO.		<i>Ontwerp van monitoringsinstrument om verzuim in beeld te hebben.</i>	Toepassen monitoringsinstrument.

Ambitie: Dekkend Netwerk

Definitie

Realiseren van nieuw aanbod zodat er sprake is van compleet aanbod van voorzieningen en maatwerkvoorzieningen waarmee het recht op onderwijs gerealiseerd kan worden.

Visie

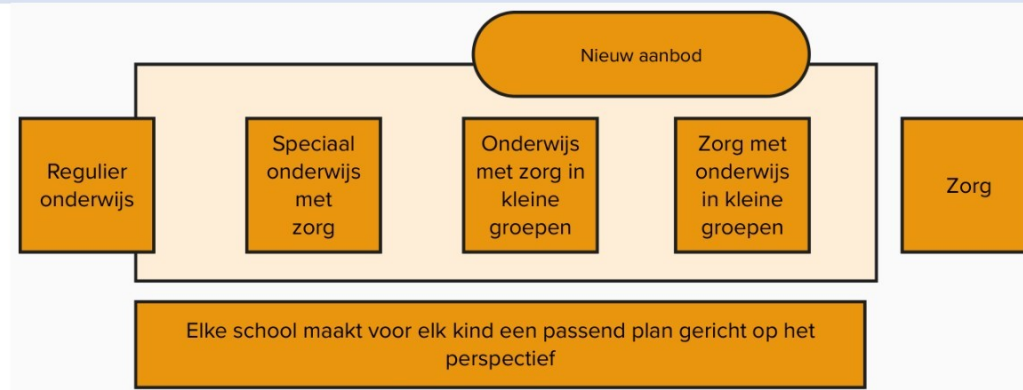
Onderwijs, samenwerkingsverbanden en gemeenten erkennen dat door diverse (landelijke) ontwikkelingen de (wettelijke) randen van financiering en aanbod voor jeugdhulp, zorg en (passend) onderwijs scherper zijn geworden. Desalniettemin proberen we vanuit gezamenlijk eigenaarschap ('samenaarschap') daadwerkelijk tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte van alle leerlingen, ook als ze tijdelijk of langere tijd niet kunnen deelnemen aan onderwijs op een schoollocatie. Samenwerking en financiering zijn hierbij een aandachtspunt. We zoeken samen naar oplossingen voor wat nodig is.

Leidend principe

We realiseren passend aanbod voor elk kind en ontwikkelen daartoe samen nieuw aanbod waarbij geldt: $1 + 1 = 3$.

Uitgangspunten en afbakening

- Met behulp van een goed basisaanbod, collectief gefinancierde ondersteuning op scholen en kleinschalig aanbod in de regio wordt voorzien in een dekkend netwerk van aanbod onderwijs en zorg.
- Leerlingvervoer en huisvesting zijn randvoorwaardelijk en op orde als onderdeel van een dekkend netwerk van voorzieningen.

Plek in onderwijs-zorg continuüm

Met deze ambitie zorgen we dat er voor elk kind een passend aanbod is. Deze ambitie vormt het sluitstuk om te komen tot een compleet onderwijs

zorgcontinuüm. Interprofessionele samenwerking (in de basis), integraal arrangeren, goede signalering en zicht op kinderen die uitvallen is nodig. Tegelijkertijd weten we vanuit landelijk onderzoek dat er specifiek ten behoeve van thuiszitters nieuw aanbod nodig is waarbij wordt afgeweken van huidige wettelijke kaders.

<i>Beoogd resultaat</i>	<i>Opdracht</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>
Er is Inzicht in ontbrekend aanbod	Inventariseren van ontbrekend aanbod op basis van cijfers (dreigende) thuiszitters op basis van regionaal afgestemde definities en op basis van grensverkeer van leerlingen die vertrekken naar buiten de regio.	Vooruitlopend op een betere (cyclische) werkwijze voor signalering van verzuim een eenmalige inventarisatie van (dreigende) thuiszitters in de regio.		Update van inventarisatie voor ontbrekend aanbod o.b.v. de vraag.
Er is gezamenlijke beleid welk aanbod (gezien schaalgrootte en ontbrekend aanbod) gerealiseerd wordt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realiseren van nieuw aanbod van onderwijs- en zorgarrangementen. 2. De toegang tot het bestaande aanbod voor thuiszitters vergemakkelijken 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het voorbeeld van De Piloot wordt regionaal verder uitgewerkt. 1. We versterken het SBO met jeugdhulp om verwijzingen naar SO te voorkomen. 2. Organiseren dat grensverkeerafspraken VO ook voor regio a/d/ IJssel (vb: Zorgonderwijscentrum Timon + iHUB en 		<ol style="list-style-type: none"> 2. Organiseren dat grensverkeerafspraken PO ook voor regio a/d/ IJssel i.s.m. gemeente Rotterdam

Goudseplein van Pameijer + BOOR)				
De toegang en ondersteuning (vrij toegankelijke en geïndiceerde jeugdhulp) op (bestaande) scholen is verstevigd.	Inventariseren wat nodig is, in nauwe samenwerking met de scholen en waar nodig nieuw collectief aanbod te realiseren met de focus op: <ol style="list-style-type: none"> 1. SBO-scholen 2. Enkele reguliere scholen in kader van IKC-vorming 3. Collectief aanbod ten behoeve van de Instroom/overdracht van VE naar basisonderwijs naar VO t.b.v. vermindering instroom SO en VSO 		Onderzoek naar wat nodig is aan collectief aanbod inclusief plan van aanpak	<i>Maatregelen uit het plan van aanpak testen en waar mogelijk resultaat afspraken maken.</i>
De huisvesting van onderwijs (en zorg) is aangepast op het streven naar inclusief onderwijs en daarbij passende (zorg)behoeften van groepen leerlingen	Inzichtelijk maken van ruimtebehoefte bij inclusief onderwijs en de mogelijke gevolgen voor de integraal huisvestingsplannen (IHP) van de gemeenten	Inventariseren wat de looptijd van de IHP's in iedere gemeente zijn	Verkenning naar ruimtebehoefte voor inclusief onderwijs (PO en VO)	Vertaling naar Programma van eisen maken voor een integraal huisvestingsplan

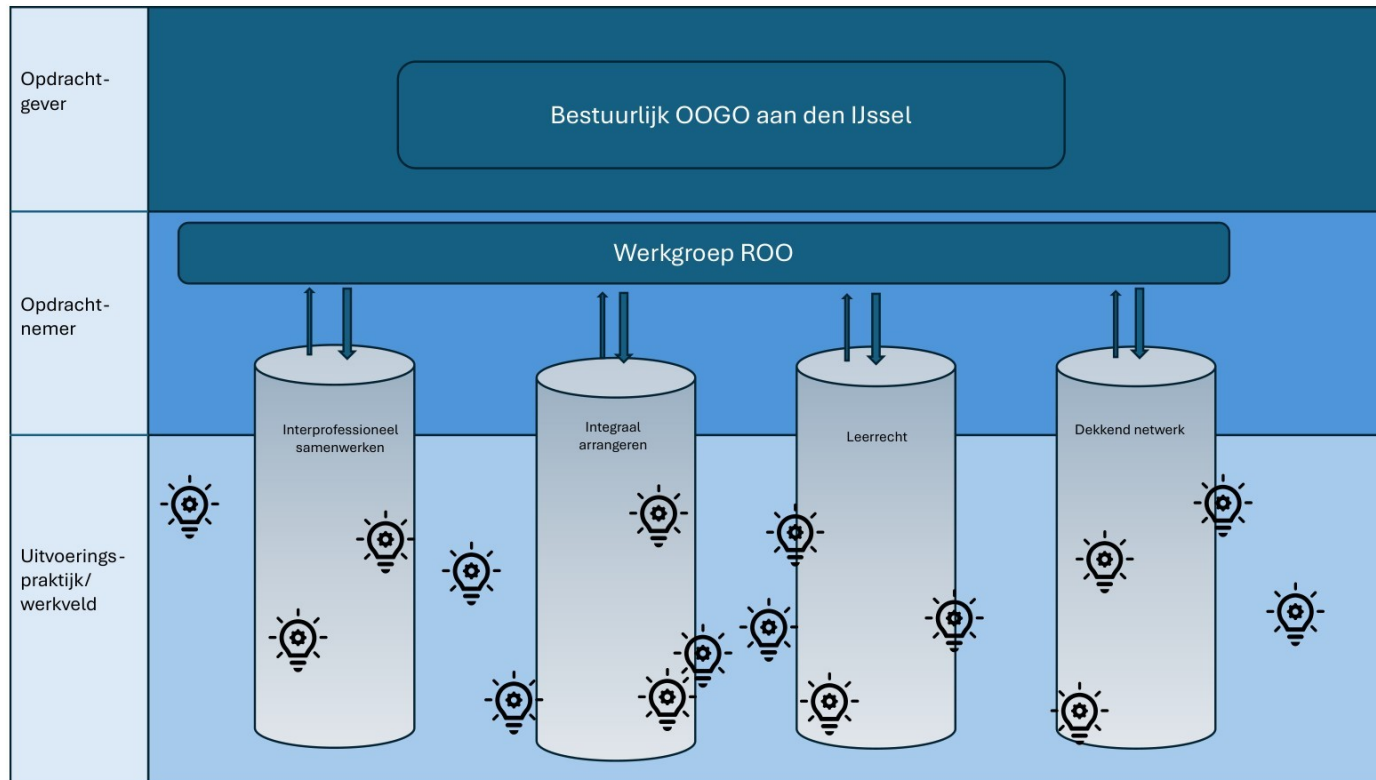

Voorbeeld van ‘nieuw aanbod’: Structuurgroepen op Jacobus Koelmanschool in Krimpen a/d IJssel

In de structuurgroep willen we kwetsbare kinderen, die niet (voldoende) tot ontwikkeling komen in een reguliere groep, een prikkelarme en gestructureerde omgeving bieden. We willen deze leerlingen met gerichte individuele begeleiding in de structuurgroep in hun cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling stimuleren zodat ze weer kunnen participeren in de basisgroep. Doel is altijd terugkeer naar de basisgroep zodat er sprake is van herbergzaam onderwijs. Hierbij kan ondersteuning vanuit de structuurgroep blijvend nodig zijn. Basisgedachte is dat de leerlingen die in aanmerking komen voor de structuurgroep ook deel blijven uit maken van hun eigen groep. Hierdoor kunnen kinderen (langer) onderwijs blijven volgen op een reguliere basisschool en kan doorverwijzing naar gespecialiseerd onderwijs voorkomen worden.

Werkwijze en organisatie

Onderstaande plaat laat de organisatiestructuur en werkwijze zien:

De verdere uitwerking van de thema's uit deze ontwikkelagenda worden verder uitgewerkt door de leden van de werkgroep ROO in samenwerking met de uitvoeringspraktijk of in samenwerking met andere initiatieven die ontstaan in het werkveld en bijdragen aan de ambities uit deze agenda. Dit vraagt van de betrokkenen alertheid op de doelen van deze ontwikkelagenda, ook als deze zich niet binnen de context van de subgroepen zich voordoen.

Werken met werkgroepen

Voor de vier ambities zijn vier werkgroepen geformeerd. Deze werkgroepen hebben onder regie van de werkgroep ROO de volgende taken:

- Uitwerken van de ambities naar acties die in lijn zijn met de gewenste ontwikkelrichting: de acties hoeven niet uitputtend te zijn, maatstaven zijn: haalbaarheid, realiteit en noodzakelijk, danwel inspirerend;
- Zorgdragen voor betrokkenheid van belanghebbenden bij de inspirerende acties;
- Monitoren van kansrijke ontwikkelingen en aanmoedigen van kansrijke en inspirerende initiatieven die in lijn zijn met de ambities;
- Signaleren van aandachtspunten die in strijd zijn met de ambities en vertalen naar acties/agendapunten voor overleggen;
- Terugkoppelen van realisatie van acties en bevindingen naar de werkgroep ROO;
- Voorbereiden van besluitvorming voor OOGO;
- Zorgdragen voor kennisuitwisseling tussen belanghebbenden, gemeenten en samenwerkingsverbanden.

De werkwijze is erop gericht om te inspireren, enthousiasmeren en ontwikkelruimte optimaal te benutten. Dat betekent dat er sprake is van een ontwikkelgerichte werkwijze:

- De werkgroepen stellen zich op de hoogte van landelijke ontwikkelingen en passen hun acties daarop aan;
- De werkgroepen handelen in lijn met de ambities, maar acties kunnen tussentijds wijzigen of aangevuld worden;
- De werkgroepen bestaan uit enkele leden vanuit het ROO, aangevuld met andere belanghebbenden;

Rollen en verantwoordelijkheden op verschillende niveaus in relatie tot de werkgroepen

Om de ambities te kunnen realiseren wordt er (tegelijkertijd met de werkgroepen) op verschillende niveaus aan de ambities gewerkt. De werkgroep ROO zorgt voor het overzicht en voedt daarmee en het bestuur en de uitvoeringspraktijk. De werkgroepen initiëren ontwikkeling, monitoren kansrijke ontwikkelingen en agenderen acties op de plek waar de resultaten geboekt moeten worden. Onderstaand is weergegeven welke overleggen relevant zijn voor de agendering en uitwerking van resultaten of bespreekpunten die voortkomen uit de werkgroepen.

- Op regionaal niveau sturen we via het OOGO op een gezamenlijk gedragen koers en compleet en gevarieerd aanbod.
- Op lokaal/gemeentelijk niveau stemmen onderwijs, kinderopvang en ondersteuning hun beleid af (gemeentelijk beleidsplannen (onderwijskansen, jeugdhulp, jeugdbeleid), sociaal domein, LEA).

- Op school (VO) en kringniveau ⁵(primair onderwijs) werken interprofessionele teams aan pedagogisch klimaat op basis van data
  - o In het primair onderwijs zijn er vier kringen (Nieuwerkerk aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en twee in Capelle aan den IJssel).
  - o Op het VO is er naast overleg tussen professionals rondom leerlingen, regelmatig overleg waarbij een groepje leerlingen centraal staat.
- Op kindniveau werken professionals samen aan effectieve planvorming (1 kind, 1 plan).

---

⁵ Per gemeente te bepalen welke gebieden onderscheiden moeten worden

Bijlage: Activiteiten per kalenderjaar

Acties 2024			
Ambitie: Interprofessionele samenwerking	Ambitie: Integraal arrangeren	Ambitie: Leerrecht	Ambitie: Dekkend netwerk
Opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak op gemeenteniveau voor informatievoorziening en uitwisseling met opvang, VE, scholen en aanbieders vrij toegankelijk aanbod.	De leden van de werkgroep toetsen het model integraal arrangeren aan het beleid van de regio. Het is aangevuld en vertaald zodat het toepasbaar is en gemonitord kan worden.	<ul style="list-style-type: none"> In beeld brengen van huidige werkprocessen en protocollen en in beeld brengen benodigde acties bij alle partijen rekening houdend met het kader. Organiseren bijeenkomst met betrokkenen om in beeld te brengen wat er anders moet, waar innovatie nodig is.	Vooruitlopend op een betere (cyclische) werkwijze voor signalering van verzuim een eenmalige inventarisatie van (dreigende) thuiszitters in de regio.
Opstellen opzet werkafspraken	De werkgroep maakt een webinar (of laat die maken) over integraal arrangeren.	<i>Gebruik jaarverslagen verzuim om inzage te krijgen in noodzakelijk beleid.</i>	1. Het voorbeeld van De Piloot wordt regionaal verder uitgewerkt. 1. We versterken het SBO met jeugdhulp om verwijzingen naar SO te voorkomen. 2. Organiseren dat grensverkeerafspraken VO ook voor regio a/d/ IJssel (vb: Zorgonderwijscentrum Timon + iHUB en Goudseplein van Pameijer + BOOR)
Nadenken over/plan maken	We werken aan beleid aan warme overdracht vanuit voorschool naar school. We starten met een multidisciplinair Jonge Kind Overleg.	<ul style="list-style-type: none"> We maken een kader waarin landelijke ontwikkelingen en ontwikkelrichting staan beschreven. We starten de gesprekken over het finetunen de werkprocessen van JGZ/GGD en leerplicht aansluitend op de werkwijze integraal arrangeren.	Inventariseren wat de looptijd van de IHP's in iedere gemeente zijn

Acties 2025

Ambitie: Interprofessionele samenwerking	Ambitie: Integraal arrangeren	Ambitie: Leerrecht	Ambitie: Dekkend netwerk
<i>Regionale bijeenkomst organiseren als aftrap met als thema 'normaliseren'</i>	<p>Toetsen en bijstellen model, we verwachten op basis van ervaringen in andere regio's dat extra aandacht nodig is voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grensverkeer; - Regie; <p>Rechten van kinderen en ouders.</p>	<i>We implementeren het beleid in kinderopvang, PO en VO.</i>	2.Organiseren dat grensverkeerafspraken PO ook voor regio a/d/ IJssel i.s.m. gemeente Rotterdam
<i>Herhalen en bijstellen per schooljaar</i>	<p>Organisatie van gesprekken en kennisdeling in de kringen over integraal arrangeren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Principes en uitgangspunten - Toepassing in de praktijk. - Functie, rol, mandaat/beslissingsbevoegdheid van brugfunctionarissen/SMW/CJG - Wijze van evaluatie rondom ondersteuning individuele kinderen. <p>Wijze van evaluatie over de werkwijze.</p>	Opstellen, bijstellen en implementeren werkprocessen op basis van gemeenschappelijk kader.	Onderzoek naar wat nodig is aan collectief aanbod inclusief plan van aanpak
<i>Voorleggen aan partners en op basis daarvan aanpassen en vaststellen werkafspraken/werkprocessen</i>	Maken afspraken over grensverkeer (in relatie tot integraal arrangeren en regie).	<i>Ontwerp van monitoringsinstrument om verzuim in beeld te hebben.</i>	Verkenning naar ruimtebehoefte voor inclusief onderwijs (PO en VO)
<i>Organiseren van specifieke ontmoetingen (PO en VO) over interprofessioneel samenwerken</i>			

Acties 2026			
Ambitie: Interprofessionele samenwerking	Ambitie: Integraal arrangeren	Ambitie: Leerrecht	Ambitie: Dekkend netwerk
<i>Regionale bijeenkomst met als thema 'interprofessioneel samenwerken'</i>	Toetsen en bijstellen model.	<i>Toetsen en bijstellen beleid.</i>	Update van inventarisatie voor ontbrekend aanbod o.b.v. de vraag.
<i>Herhalen en bijstellen per schooljaar</i>	Organisatie van gesprekken.	Toetsen en bijstellen werkprocessen.	<i>Maatregelen uit het plan van aanpak testen en waar mogelijk resultaat afspraken maken.</i>
<i>Uitvoeren en doorgaand evalueren.</i>	Toetsen en bijstellen.	Toepassen monitoringsinstrument.	Vertaling naar Programma van eisen maken voor een integraal huisvestingsplan